

## Η ΡΥΘΜΙΣΙΣ ΤΩΝ ΕΡΓΑΤΙΚΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ ΕΝ ΤΗ ΣΗΜΕΡΙΝΗ ΓΕΡΜΑΝΙΑ

Ἡ ἀνάληψις τῆς πολιτικῆς ἐξουσίας ὑπὸ τῶν Ἐθνικοσοσιαλιστῶν ἐν Γερμανίᾳ, χαρακτηριζομένη ὡς εἰρηνικὴ κοινωνικὴ ἐπανάστασις, λόγῳ τῆς ἄρδην μεταβολῆς τῶν πολιτικῶν, οἰκονομικῶν καὶ κοινωνικῶν ἀρχῶν, αἵτινες εἶχον καθιερωθῆ ὑπὸ τοῦ Συντάγματος τῆς Βαϊμάρης, ἔσχεν, ὡς ἦτο ἐπόμενον, βαθεῖαν ἐπίδρασιν καὶ ἐπὶ τῶν σχέσεων ἐκείνων, αἵτινες πηγάζουν ἐκ τῆς συμβάσεως ἐργασίας.

Ἡ κατάργησις τῶν ἐργατικῶν ἐπαγγελματικῶν ὀργανώσεων καὶ ἡ δημιουργία ἀντὶ τούτων τοῦ Μετώπου Ἐργασίας (Arbeitsfront), ἡ ἀντικατάστασις τῶν Ἐργοστασιαρχικῶν Συμβουλίων διὰ τῶν Συμβουλίων Ἐμπιστοσύνης τῶν Ἐκμεταλλεύσεων, καὶ ἡ κατὰ πρωτότυπον τρόπον ρύθμισις τῶν ἐργατικῶν σχέσεων, ἀντὶ τῆς διαιτησίας, ἐδημιούργησαν νέα κριτήρια εἰς τὴν σφαῖραν τοῦ Ἐργατικοῦ Δικαίου καὶ ἔδωσαν ἐντελῶς νέαν κατεύθυνσιν εἰς τὴν ἐν γένει διαρρύθμισιν καὶ διευθέτησιν τῶν διαφορῶν, αἵτινες γεννῶνται ἐκ τῆς συμμετοχῆς τοῦ ἐργάτου εἰς τὴν παραγωγικὴν δρᾶσιν.

Ὁ νόμος τῆς 20-1-1934 «περὶ ρυθμίσεως τῆς Ἐθνικῆς Ἐργασίας» ξεκινῶν ἀπὸ τὴν ἀφετηρίαν τῆς Ἐθνικοσοσιαλιστικῆς θεωρίας, τοποθετεῖ τὴν ἐργασίαν εἰς ἄλλο ἐπίπεδον, ἀκριβῶς ἀντίστροφον τοῦ τῆς Σοσιαλιστικῆς Δημοκρατίας.

Ἡ Σοσιαλιστικὴ Δημοκρατία ἐν Γερμανίᾳ, ἐπιβληθεῖσα ὡς πολιτικὸν καθεστῶς μετὰ τὸ Σύνταγμα τῆς Βαϊμάρης, ἔλαβεν σειράν νομοθετικῶν μέτρων διὰ τὴν ρύθμισιν τῶν ἐργατικῶν σχέσεων, ἐμπνευομένων ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τῆς ριζικῆς ἀντιθέσεως μετὰ τὸ Ἐργασίας καὶ Κεφαλαίου, ἀπὸ τὸ δόγμα τῆς πάλης τῶν τάξεων, ὅπερ ἀπετέλεσαν τὸν κύριον ἄξονα τῆς Μαρξιστικῆς θεωρίας καὶ τὴν λογικὴν συνέπειαν τοῦ φιλελευθερισμοῦ, οὗ πάλιν βασικὴ ἀρχὴ ὑπῆρξεν ἡ ἐλευθερία τοῦ παιγνιδίου τῶν δυνάμεων. Οὐχὶ ἡ ἀναγνώρισις τῶν κοινωνικῶν ἀντιθέσεων, ὡς ἀρχῆς διεπούσης τὴν συγκρότησιν τοῦ Κοινωνικοῦ συνόλου, ἰσχυρίζονται οἱ Ἐθνικοσοσιαλισταί, ἀλλὰ ἡ ἔξαρσις καὶ ὁ ἰδιαίτερος τονισμὸς τῆς ἀντιθέσεως τῶν οἰκονομικῶν συμφερόντων τῶν διαφόρων κοινωνικῶν τάξεων, ὑπῆρξε τὸ βασικὸν λάθος τῶν ἀντιλήψεων, αἵτινες ἀπέρρευσαν ἀπὸ τὴν κοινωνικο-πολιτικο-οικονομικὴν κατεύθυνσιν, τὴν χαραχθεῖσαν ἀπὸ τοὺς Σοσιαλδημοκράτας.

Ἡ ἐπὶ τῆς ἀνωτέρω ἀρχῆς στηριχθεῖσα ἀντίληψις τῶν Σοσιαλδημοκρατῶν, δηλαδὴ ὁ προσανατολισμὸς τῆς κοινωνικῆς συγκροτήσεως πρὸς τὰ οἰκονομικά-ὕλικά συμφέροντα τῶν κοινωνικῶν τάξεων, εἶχεν ὡς συνέπειαν τὴν ἐδραίωσιν τῆς πεποιθήσεως, ἥτις ἀνταπεκρίνετο πρὸς τὴν μαρξιστικὴν θεωρίαν, ὅτι κάθε συντελουμένη πρόοδος

τῆς ἀνθρωπότητος εἶναι τὸ ἀποτέλεσμα τοῦ ἀγῶνος μεταξὺ τῶν διαφόρων κοινωνικῶν τάξεων, ἀφαιρουμένου οὕτω κάθε ἠθικοῦ ἐρείσματος ἐπὶ τῆς δράσεως τοῦ ἀτόμου ἐν τῷ κοινωνικῷ συνόλῳ.

Πρὸς τὰς ἀνωτέρω ἐκτεθείσας ἀντιλήψεις ἦλθεν ὁ Ἐθνικοσοσιαλισμὸς εἰς ριζικὴν ἀντίθεσιν καὶ ἔταμε πράγματι νέας ὁδοὺς, αἵτινες ἔχουν ἀφετηρίαν καὶ τέλος ἀκριβῶς ἀντίθετον τῶν τοῦ δευτέρου Ράιχ. Ἀντὶ τῆς ἐξαγγελθείσης καὶ ἐντόνως προπαγανδισθείσης πάλης τῶν τάξεων, ἰδιαίτερος δὲ τῆς ἀντιθέσεως τῶν οἰκονομικῶν συμφερόντων μεταξὺ ἐργατῶν καὶ ἐργοδοτῶν, κατέστη δυνατὴ διὰ τοῦ νέου Νόμου «Περὶ ρυθμίσεως τῆς Ἐργασίας» ἡ συνεργασία μεταξὺ τῶν ἐργατῶν καὶ ἐργοδοτῶν, συνεργασία ἀποσκοποῦσα οὐχὶ τὴν προαγωγὴν τῶν ἰδίῶν αὐτῶν συμφερόντων, ἀλλὰ τὴν ὑποστήριξιν τῶν σκοπῶν τῆς Ἐκμεταλλεύσεως (Betrieb), τῆς ὁποίας πάλιν ἀντικειμενικὸς σκοπὸς εἶναι τὸ κοινὸν ὄφελος τοῦ τε Λαοῦ καὶ Κράτους. Ὅχι μόνον ἀντίθεσις συμφερόντων καὶ τελείως διαφορετικαὶ ἐπιδιώξεις μεταξὺ τῆς ἐργατικῆς καὶ ἐργοδοτικῆς τάξεως ὑπάρχουν, ἀλλὰ ἀπ' ἐναντίας σύμπτωσις ἐπιδιώξεων, τοσοῦτῳ μᾶλλον καθ' ὅσον ἀμφοτέραι δὲν ἀποτελοῦν οὔτε καὶ ἐπιδιώκουν αὐτοτελῆ σκοπὸν, ἀλλὰ ἐξυπηρετοῦν καὶ συντελοῦν εἰς τὴν προαγωγὴν τοῦ λαϊκοῦ καὶ κρατικοῦ συμφέροντος.

Ἡ οἰκονομία, ἡ ὁποία κατὰ τὸν Ἐθνικοσοσιαλισμὸν δὲν εἶναι ἡ ὠργανωμένη ἐργασία, θεωρουμένη ὡς ἐν ὀργανικὸν τμῆμα τοῦ κοινωνικοῦ συγκροτήματος, δὲν ἐμπεριέχει ἴδιον καὶ αὐτοτελῆ σκοπὸν, οὔτε καὶ διέπεται ἀπὸ ἀφηρημένων κανόνων, ὅπως ἐπίστευεν ἡ Φιλελευθέρων Σχολή. Αὕτη πρέπει νὰ κατευθύνηται καὶ νὰ ὑποτάσσεται εἰς τὴν Πολιτικὴν, δεδομένου ὅτι ἡ Πολιτικὴ εἶναι ἐκείνη, ἣτις φέρει τὰς εὐθύνων ἐναντι τοῦ Λαοῦ καὶ ποδηγετεῖ τοῦτον εἰς τὴν ἐκπλήρωσιν τοῦ ὑπὸ τῆς θείας προνοίας προδιαγεγραμμένου προορισμοῦ.

Τὸ κεφάλαιον, ὡς συντελεστὴς τῆς παραγωγῆς, πρέπει νὰ τεθῆ εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῆς οἰκονομίας, καὶ αὕτη πάλιν πρέπει νὰ ἐξυπηρετῆ τὸν Λαόν.

Ἡ ἐργασία, θεωρουμένη ὡς πηγὴ πάσης δημιουργίας, δὲν εἶναι ἐπίσης αὐτόσκοπος, ἀλλὰ διέπεται ἀπὸ ὠρισμένως ἀρχάς, ποὺ θεσπίζει τὸ συμφέρον τοῦ κοινωνικοῦ συνόλου.

Τὸ ἐργοστάσιον, τὸ ἐργαστήριον καὶ γενικῶς πᾶσα ἐκμετάλλευσις, εἶναι ὀργανικαὶ μονάδες τῆς Λαϊκῆς Κοινοτήτος καὶ τῆς Πολιτείας, πρὸς τὸ συμφέρον καὶ μόνον τῶν ὁποίων ἔδει νὰ ὑφίστανται. Ἐπομένως ὁ ἀρχηγὸς τῆς ἐκμεταλλεύσεως, δηλαδή ὁ ἐργοδότης, ὁ ὁποῖος οὔτε ὁ δεσπότης οὔτε τὸ ἀντίπαλον σκέλος τῶν ἐργατῶν εἶναι, ὡς ἐχαρακτηρίζετο διὰ τοῦ πρώτου ὀρισμοῦ πρὸ τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ πο-

λέμου. διὰ δὲ τοῦ δευτέρου ἀπὸ τῆς λήξεως τούτου μέχρι τῆς ἐπικρατήσεως τοῦ Ἐθνικοσοσιαλισμοῦ, μετὰ τοῦ συνόλου τῶν ἐν αὐτῇ ἐργαζομένων, προσφέροντες τὰς ὑλικὰς καὶ πνευματικὰς αὐτῶν δυνάμεις πρὸς παραγωγὴν ὠρισμένου οἰκονομικοῦ ἀποτελέσματος, κατὰ πρῶτον λόγον συμβάλλουν εἰς τὴν ἐξυπηρέσιν τοῦ ἐθνικοῦ συμφέροντος, ἐνῶ ταυτοχρόνως παρέχονται εἰς τούτους τὰ μέσα πρὸς διατροφήν των καὶ τῶν μελῶν τῆς οἰκογενείας αὐτῶν.

Ὡς συνέπεια λογικῆ τῶν ἀνωτέρω ἐν περιλήψει ἐκτεθέντων ἀκολουθεῖ ἡ ἑτέρα θεμελιώδης ἀρχὴ τοῦ Ἐθνικοσοσιαλισμοῦ, ἡ ὁποία ἀποτελεῖ δόγμα ὄλων τῶν κατὰ τρόπον φασιστικὸν ὠργανωμένων πολιτικῶν συγκροτημάτων, ὅτι ἡ ἐργασία δὲν εἶναι δικαίωμα, ἀλλὰ κοινωρικὸν καθῆκον· ὡς τοιαύτη δὲ, καὶ μόνον ἀπ' αὐτῆς τῆς ἀπόψεως, ὑποστηρίζεται ὑπὸ τοῦ Κράτους.

Ἡ τοιαύτη περὶ ἐργασίας ἔννοια δὲν ἔχει μόνον θεωρητικὴν ἀξίαν, ἀλλὰ τεράστια πρακτικὰ ἀποτελέσματα ἐπὶ τοῦ δικαίωματος τῶν ἐργατῶν ὅπως διακόψουν τὴν ἐργασίαν πρὸς ἐκβιασμόν τοῦ ἐργοδότη, διὰ τὴν βελτίωσιν τῶν οἰκονομικῶν ὄρων καὶ τῶν συνθηκῶν ἐργασίας, ἢ τῆς ἐλευθερίας τοῦ ἐργοδότη ὅπως σταματήσῃ τὴν ἐκμετάλλευσιν πρὸς ἀντίδρασιν τῶν προβαλλομένων ὑπὸ τῶν ἐργατῶν ἀξιώσεων. Ἐφ' ὅσον ἡ ἐργασία θεωρεῖται δικαίωμα, ἄνευ ἀντιστοιχῶν πρὸς τὸ κοινωρικὸν σύνολον ὑποχρεώσεων, καὶ παρέχεται ἡ εὐχέρεια εἰς τὸ ἄτομον ὅπως ἐλευθέρως θέσῃ τὰς δυνάμεις του εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τρίτου — ἀρχὴ βασιζομένη εἰς τὴν περὶ ἐλευθερίας τοῦ ἀτόμου ἔννοιαν τῆς Γαλλικῆς Ἐπαναστάσεως — κατὰ λογικὴν συνέπειαν ἡ ἀπεργία, ὡς καὶ τὸ λὸκ-ἄουτ, εἶναι δικαίωματα ἀναφαίρετα, πηγάζοντα ἀπὸ τὸ ἀρχικὸν δικαίωμα τῆς ἐλευθερίας τῆς ἐργασίας. Τὸ δικαίωμα τοῦ ἀτόμου, ὅπως διαθέτῃ τὴν ἐργασίαν του καθ' ὃν τρόπον τοῦτο νομίζει σκόπιμον, πρὸς ἐξυπηρέτησιν τῶν ἰδίων αὐτοῦ σκοπῶν, χωρὶς νὰ κατευθύνηται πρὸς τοῦτο ἀπὸ τὸ μέτρον τῆς ἐξυπηρευτέσεως τοῦ κοινωρικοῦ συνόλου, εἶχεν ὡς ἀποτέλεσμα τὴν ὑπαγωγὴν τῆς ἐργασίας, θεωρουμένης ὡς συντελεστοῦ τῆς παραγωγῆς, εἰς τὸν γνωστὸν οἰκονομικὸν νόμον τῆς προσφορᾶς καὶ τῆς ζητήσεως καὶ τὴν μειονεκτικὴν θέσιν ταύτης ἔναντι τοῦ ἑτέρου παραγωγικοῦ συντελεστοῦ, δηλαδὴ τοῦ κεφαλαίου.

Ἡ ἀρχὴ καθ' ἣν τὸ ἰδιωτικὸν συμφέρον ἐκάστου ἀτόμου εἶναι τὸ καλλίτερον καὶ τὸ μοναδικὸν κίνητρον πρὸς δρᾶσιν, καὶ κατὰ συνέπειαν ἔδει τοῦτο νὰ ἐλευθερωθῇ ἀπὸ κάθε κρατικὸν καὶ κοινωρικὸν δεσμόν, ἐν τῇ ἐνασκήσει τῆς παραγωγικῆς του δραστηριότητος, εἶναι τὸ ἔν σκέλος ἐπὶ τοῦ ὁποίου ἐβασίσθη ὀλόκληρον τὸ οἰκοδόμημα τῆς Φιλελευθέρας Οἰκονομίας. Ἀφ' ἑτέρου δὲ ὁ συναγωνισμός, δηλαδὴ ὁ ἀγὼν ὄλων ἐναντίον ὄλων, ἀποτελεῖ τὸ ἀντίβαρον τῆς παρεχομένης εἰς τὸ ἄτομον ἐλευθερίας καὶ ἐπιδρᾷ κατασταλτικῶς ἐπὶ τῆς διαθέσεως τοῦ ἀτόμου πρὸς ἐπίτευξιν ὑπερβολικῶν ἀξιώσεων. Διὰ τῆς ἐλευθερίας

καὶ τοῦ συναγωνισμοῦ ἐξασφαλίζεται πάλιν ἡ κοινωνικὴ ἄρμονία καὶ ἰσορροπία.

Ἐφ' ὅσον ἡ Πολιτεία παίζει τὸν ρόλον τοῦ «νυκτοφύλακος» καὶ ἐκτελεῖ καθαρῶς ἀστυνομικὰ καθήκοντα ἔναντι τῶν σχέσεων, αἰτινες δημιουργοῦνται ἐκ τῆς συναντήσεως τοῦ κεφαλαίου καὶ ἐργασίας, ἐν τῇ παραγωγικῇ δράσει, ἢ ἀσκεῖ παρεμβασίμῳ ἐκεῖ ὅπου οὗτος ζητεῖται, δὲν εἶναι δυνατὸν παρά αὕτη νὰ ἀποτελῇ ἀντικείμενον τοῦ νόμου τῆς προσφορᾶς καὶ τῆς ζητήσεως, ἢ δὲ τιμῆς τῆς νὰ καθορίζεται, ὡς ἢ τῶν λοιπῶν ἐμπορευμάτων. Ὑπ' αὐτὰς τὰς συνθήκας ἡ ἐργασία εἶναι ἀπολύτως ἐξηρητημένη καὶ ὑποτεταγμένη εἰς τὸ κεφάλαιον, τὸ ὁποῖον πάλιν θεωρεῖται ὡς προϊόν καὶ ἀποτέλεσμα τῆς ἐργασίας.

Ὁ χαρακτηρισμὸς τῆς ἐργασίας ὡς «ἐμπορεύματος» καὶ ἡ τελεία ὑποταγὴ αὐτῆς εἰς τὰ ὑλικά ἀντικείμενα, τὰ ὁποῖα ἐδημιούργησε καὶ κατεσκεύασε τὸ ἄτομον διὰ τῆς ἐργασίας του καὶ, γενικῶς εἰπεῖν, ὁ ὑποβιβασμὸς τοῦ ἀνθρωπίνου παράγοντος ἔναντι τοῦ ἀψύχου κόσμου, δηλαδὴ ἡ κυριαρχία τῆς ὕλης ἔναντι τοῦ πνεύματος, εἶναι τὰ κύρια χαρακτηριστικὰ τοῦ κεφαλαιοκρατικοῦ συστήματος, πού ἀπέβρευσαν ἀπὸ τὰ οἰκονομικὰ δόγματα τῆς Σμιθιανίου Σχολῆς.

Ἡ ἀντίληψις περὶ τοῦ ρόλου καὶ τῆς ἐννοίας τοῦ Κράτους ἔναντι τῆς οἰκονομίας καὶ γενικῶς ἔναντι τῶν διαφόρων ἐμφανιζομένων κοινωνικῶν-οἰκονομικῶν προβλημάτων ἐν συνδυασμῷ πρὸς τὴν ὑποτίμησιν τῆς ἐργασίας ὡς παραγωγικοῦ συντελεστοῦ, εἶχεν ὡς ἀπόρροϊαν τὴν δημιουργίαν τῆς στρατιᾶς τῶν ἀνέργων καὶ τὸν ἠθικὸν τοῦ ἐργάτου ἐκπεσμόν, εἰς τρόπον ὥστε ἡ στροφή τοῦ ἐργατικοῦ στοιχείου πρὸς τὸν Μαρξισμόν ὀσημέραι νὰ μεγενθύνεται ἐπικινδύνως καὶ κατὰ τρόπον ἀπειλοῦντα σοβαρῶς τὴν ὑπόστασιν τοῦ κεφαλαιοκρατικοῦ καθεστῶτος.

Ἄλλὰ καὶ ἡ γνώμη τοῦ Μαρξισμοῦ περὶ ἐργασίας, δὲν διαφέρει τῆς ὑπὸ τοῦ Καπιταλισμοῦ πρεσβευομένης, τοσοῦτον μᾶλλον καθ' ὅσον Μαρξισμὸς καὶ Καπιταλισμὸς εἶναι τέκνα τῆς αὐτῆς χρονικῆς ἐποχῆς. Αὐτὸς οὗτος ὁ Μάρξ θεωρεῖ τὴν ἐργασίαν ὡς «ἐμπόρευμα», μὲ τὴν διαφορὰν ὅτι προχωρεῖ ἐν εἰσέτι βῆμα πέραν τοῦ Ἀδάμ Σμιθ διὰ τοῦ χαρακτηρισμοῦ τῶν μὲν παραγωγικῶς δρώντων ὡς ἐκμεταλλευομένων, τῶν δὲ μὴ παραγωγικῶς δρώντων ὡς ἐκμεταλλευτῶν. Ἐκτὸς δὲ τούτου, διὰ τῆς γνωστῆς θεωρίας τῆς ὑλιστικῆς ἀντιλήψεως τῆς Ἱστορίας, ὑποτάσσει πᾶσαν ἀνθρωπίνην δραστηριότητα καὶ ἐκδήλωσιν εἰς τὸν ἄψυχον κόσμον, εἰς τὰ μέσα τῆς παραγωγῆς. Κατὰ συνέπειαν τὰ ὑλικά μέσα παραγωγῆς εἶναι κέντρον τοῦ βάρους τῆς κατὰ μαρξιστικὸν τρόπον συγκεκροτημένης Πολιτείας καὶ πρὸς ἀνάπτυσιν μόνον τούτων δέον ν' ἀποβλέπη αὕτη, ἀνεξαρτήτως τῆς ἐπωφελοῦς ἢ μὴ ἐπιδράσεως ἐπὶ τῆς ἀνθρωπίνης ἐργασίας. Ζωντανὸν

παράδειγμα προσφέρει ἡ Σοβιετικὴ Ρωσσία, ἡ ὁποία διὰ τοῦ ἐκπύου-θέντος πενταετοῦς Σχεδίου, τὸ ὁποῖον ἀπέβλεπεν εἰς τὴν δημιουργίαν εὐνοϊκῶν παραγωγικῶν ὄρων πρὸς πολλαπλασιασμόν τῶν βιομηχανικῶν ἐργατῶν, ἔδωσεν ἀφορμὴν δεινοπαθήσεως καὶ πείνης τῶν ἐργαζομένων μαζῶν, συνέπεια τῶν ὁποίων ὑπῆρξεν ὁ θάνατος ἑκατομμυρίων ἐργατῶν καὶ ἀγροτῶν.

Ἀφ' ἧς στιγμῆς ἡ ἐργασία, ἐκδηλουμένη ὑπὸ οἰανδήποτε μορφήν, εἴτε ὡς διευθύνουσα εἴτε ὡς ἐκτελοῦσα, χαρακτηρίζεται ὡς ὑποχρέωσις ἐξυπηρετήσεως τοῦ κοινωνικοῦ συνόλου, ἐργάτης δὲ καὶ ἐργοδότης νοοῦνται ὡς στοιχεῖα οὐχὶ πρὸς ἀλληλα συγκρουόμενα, λόγῳ διαφορᾶς οἰκονομικῶν συμφερόντων καὶ κοινωνικῆς θέσεως, ἀλλὰ ἀπαράγοντες ἴσης σημασίας, ἐπιδιώκοντες τὴν ἀρτιωτέραν καὶ ἐπωφελεστέραν ἐκμετάλλευσιν καὶ προαγωγὴν τῆς ἐπιχειρήσεως, ἧς ἡ ὑπαρξις καὶ λειτουργία δικαιολογεῖται μόνον ἐν τῇ ἐξυπηρετήσει τοῦ Λαοῦ καὶ τοῦ Κράτους, ἡ ὑποχρέωσις τῆς Πολιτείας ἔναντι ταύτης δὲν περιορίζεται μόνον εἰς τὴν ρύθμισίν τῆς, ἀλλὰ πρὸ παντὸς εἰς τὴν κατεύθυνσιν, ἥτις κατ' ἀνάγκην ἔδει ν' ἀκολουθήσῃ πρὸς ἐπιτυχίαν τῶν βλέψεων καὶ ἐκπλήρωσιν τῶν σκοπῶν ποῦ τὸ Ἐθνικοσοσιαλιστικὸν-Φασιστικὸν Κράτος ἔταξεν.

Εἰς τὸν νέον τύπον τοῦ Κράτους ἡ ἐργασία δὲν εἶναι ἐμπόρευμα, ὑποκείμενον εἰς τὰς διακυμάνσεις καὶ τοὺς κανόνας τῆς ἀγορᾶς, ἀλλὰ τὸ πολυτιμώτερον τῆς παραγωγῆς στοιχεῖον, ἰδιαζούσης μάλιστα μορφῆς καὶ πρωταρχικῆς ἀξίας, καὶ ὡς τοιοῦτον ἔδει νὰ τυγχάνῃ τῆς ἀμερίστου προστασίας καὶ προσοχῆς. Ἡ πνευματικὴ καὶ πρὸ πάντων ἡ ἠθικὴ τοῦ ἐργάτου ἐξύψωσις, ἡ κυριαρχία τούτου ἐπὶ τοῦ ὕλικου κόσμου καὶ ἡ ἀπελευθέρωσις τοῦ ἐκ τῆς πιέσεως καὶ τῆς ἐκμεταλλεύσεως τοῦ κεφαλαίου, ἀποτελοῦν τὸν ἀκρογωνιαίον λίθον τοῦ Ἐθνικοσοσιαλισμοῦ καὶ τὴν σπουδαιότεραν ἀποστολὴν τοῦ νέου Κράτους.

Ἐν τῷ χαρακτηρισμῷ τῆς ἐργασίας ὡς ὑποχρέωσις πρὸς τὸν Λαόν, ὁ ὁποῖος, κατὰ τὴν ἔθνικοσοσιαλιστικὴν ἐκδοχὴν, εἶναι ἡ ψυχικὴ καὶ φυλετικὴ τῶν ἀτόμων κοινότης, καὶ οὐχὶ κοινότης συμφερόντων, ἐξυπακούεται καὶ τὸ δικαίωμα τοῦ ἀτόμου πρὸς ἐργασίαν. Ἡ εὐκαιρία ἐργασίας ἔδει πάντοτε νὰ ὑφίσταται ἢ νὰ δημιουργηθῆται. Ἐν τῇ πράξει τὸ ἔθνικοσοσιαλιστικὸν καθεστῶς ἐν Γερμανίᾳ ἀπέδειξεν ὅτι ὑπῆρχε τρόπος ἀπορροφήσεως τῶν ἀνέργων, ἀνερχομένων εἰς 6½ ἑκατομμύρια καὶ ὅτι λόγῳ ἐσφαλμένης πολιτικῆς κατευθύνσεως καὶ πολιτικῆς συγκροτήσεως δὲν κατέστη δυνατὸν νὰ περικοπῇ ἡ γάγγραινα τῆς ἀνεργίας ποῦ ἠπέλει νὰ δηλητηριάσῃ ὀλόκληρον τὸν Γερμανικὸν Λαόν καὶ νὰ τὸν στρέψῃ πρὸς τὸν Μαρξισμόν.

Ἄνεξαρτήτως τοῦ γεγονότος ὅτι ἡ ἀντιμετώπισις τῶν προβλημάτων τῆς ἀνεργίας παρὰ τῆς Ἐθνικοσοσιαλιστικῆς Κυβερνήσεως συνεδυάσθη ἐν μέρει μὲ τὴν ἀχρήστευσιν τῆς Συνθήκης τῶν Βερσαλλιῶν καὶ τὸν στρατιωτικὸν ἐξοπλισμὸν τῆς Γερμανίας, πάντως ἀποτελεῖ τρανὴν ἀπόδειξιν τῆς νέας στροφῆς, ἣτις ἐπῆλθεν εἰς ὅ,τι ἀφορᾷ τὴν ἀντίληψιν τοῦ νέου Κράτους ἐπὶ τοῦ δικαίωματος ἐκάστου ἀτόμου πρὸς ἐργασίαν.

Χαρακτηριστικὸν τῆς στροφῆς καὶ τῆς νέας κατευθύνσεως εἰς τὸν κύκλον τῶν ἐκ τῆς ἐργασίας ἀπορρεόντων σχέσεων, ἀποτελεῖ ἡ ψήφισις τοῦ νέου Καταστατικοῦ Χάρτου τῆς ἐργασίας, ὅστις δὲν σ τ η ρ ῖ ζ ε τ α ἰ ἐ π ῖ τ ῆ ς ο ἰ κ ο ν ο μ ι κ ῆ ς καὶ κ ο ι ν ω ν ι κ ῆ ς ἀ ν τ ι θ ἔ σ ε ω ς τ ῶ ν ἐ ρ γ α τ ῶ ν καὶ ἐ ρ γ ο δ ο τ ῶ ν, τῆ ς ἀ ν τ ι θ ἔ σ ε ω ς τ α ὔ τ η ς θ ε ω ρ ο υ μ ἔ ν η ς κ ε ν τ ρ ι κ ὸ ν σ η μ ε ἰ ὸ ν τοῦ Ἐργατικοῦ Δικαίου ἐν τῇ σοσιαλδημοκρατικῇ περιόδῳ, ἀλλὰ β α σ ῖ ζ ε τ α ἰ ἐ π ῖ τῆ ς ἰ δ ἔ α ς τῆ ς κ ο ι ν ὸ τ η τ ο ς (Gemeinschaft) ὄ λ ω ν τ ῶ ν ἐ ν τῇ παραγωγῇ δ ρ ῶ ν τ ω ν σ τ ο ι χ ε ἰ ῶ ν. Ἡ ρ ῦ θ μ ι σ ι ς τ ῶ ν σ χ ἔ σ ε ω ν ἐ ρ γ α σ ῖ α ς, ἀ π ο τ ε λ ο ὕ σ α ὑ π ὸ θ ε σ ι ν, σ χ ἔ σ ι ν ἔ χ ο υ σ α ν ἀ μ ἔ σ ω ς μ ἔ τ ἄ σ υ μ φ ἔ ρ ο ν τ α τῆ ς λαϊκῆς κοινότητος, δὲν ἀνατίθεται ἀπ' εὐθείας εἰς τὸ Κράτος, ἀλλὰ ὑπὸ τὴν ἄμεσον αὐτοῦ ἐποπτεῖαν καὶ παρακολούθησιν εὐρίσκει τὸν πλέον δικαιοτέρον τρόπον τακτοποιήσεως ἐν τῷ πνεύματι πάντοτε τῆς προαγωγῆς τῶν συμφερόντων τοῦ Λαοῦ.

Πρὶν προχωρήσωμεν εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τῶν περαιτέρω ἀρχῶν, αἵτινες διέπουν τὸν νέον Καταστατικὸν τῆς ἐργασίας Χάρτην, σκόπιμον θεωροῦμεν ὅπως παραθέσωμεν ὠρίσμενας σκέψεις τοῦ Ἐθνικοσοσιαλισμοῦ, ἀπαραιτήτους πρὸς κατανόησιν τοῦ σκοποῦ καὶ προορισμοῦ τοῦ Ἐργατικοῦ Μετώπου καὶ Ἐργατικῆς Τιμῆς.

Ἡ ἐθνικοσοσιαλιστικὴ κοσμοθεωρία στηρίζεται ἐπὶ μερικῶν μεγάλων καὶ ἐν ταύτῳ ἀπλῶν βασικῶν ἰδεῶν, αἱ ὁποῖαι ὀδηγοῦν πάλιν εἰς μίαν ἐνιαίαν βᾶσιν: τὸν Λαόν. Πρὸς χάριν αὐτοῦ ὑπάρχει τὸ Κράτος, αὐτὸν ἐξυπηρετεῖ ἡ ἐξέλιξις καὶ ἀνάπτυξις τῶν πολιτικῶν, πνευματικῶν καὶ οἰκονομικῶν δυνάμεων, αὐτὸν ἐξυπηρετεῖ κάθε πολίτης. Ἀπὸ τὸν Λαόν ἀντλεῖ τὸ Κράτος, ὁ πολιτισμὸς καὶ ἡ οἰκονομία τὴν ὑπαρξίν της καὶ τὴν δύναμιν, ἐξ αὐτοῦ ἀντλεῖ ἕνας ἕκαστος χωριστὰ τὴν ὑπαρξίν του, τὴν δύναμίν του, τὰ καθήκοντά του, τὰς ὑποχρεώσεις καὶ γενικῶς ὅλον τὸ περιεχόμενον τῆς ζωῆς των. Ἀλλὰ Λαὸς σημαίνει κοινότης ἀτόμων συνδεομένων φυλετικῶς καὶ ἐχόντων τὸ αὐτὸ αἷμα. Οὕτως ἡ κοινότης προβάλλει πάντοτε ὡς κυριαρχοῦσα καὶ ἐπηρεάζει τὴν ὑπαρξιν καὶ διαμόρφωσιν ὄλων τῶν ἐν τῷ Λαῷ ὑφισταμένων καὶ δρώντων δυνάμεων.

Ἐπὶ τῆς λαϊκῆς κοινότητος στηρίζεται ὁ Γερμανικὸς Σοσιαλισμὸς. Πρὸς πραγματοποιήσιν δὲ τῶν σκοπῶν του ἔχει ἀνάγκην τῆς διαπαιδαγωγήσεως τῶν πολιτῶν πρὸς μίαν μὲ σοσιαλιστικὴν συνειδησιν κοινότητα, εἰς τρόπον ὥστε ἡ πρακτικὴ ἐφαρμογὴ τῶν ἀπὸ τὴν κοινότητα ἀπορρεόντων θεμελιωδῶν ἀρχῶν νὰ καθίσταται ἔτι περισσότερον εὐ-

κολωτέρα καὶ προσιτή. Ἐπὶ τοῦ ἐπιπέδου τῆς ἐργασίας φορεὺς τοῦ καθήκοντος πρὸς διαπαιδαγώγησιν καὶ διαμόρφωσιν τῶν τοιούτων ὄρων εἶναι τὸ Μέτωπον Ἐργασίας.

Τὸ Μέτωπον Ἐργασίας εἶναι ὁ θεσμὸς ἐκεῖνος, διὰ τοῦ ὁποίου ἐπιτυγχάνεται καὶ πραγματοποιεῖται ἡ συνειδητὴ λαϊκὴ κοινότης, ἀποσκοπεῖ δὲ τὴν ὑπαγωγὴν ὅλων τῶν δημιουργούτων ἐργατῶν, ὑπαλλήλων καὶ ἐργοδοτῶν ὑπὸ τὴν αὐτὴν σκέπην. Τοῦτο δὲν θεωρεῖται ὡς ὀργάνωσις μιᾶς τάξεως, ὀργάνωσις ἀποβλέπουσα εἰς τὴν ἐπίλυσιν τῶν οἰκονομικῶν ζητημάτων τοῦ καθημερινοῦ ἐργατικοῦ βίου καὶ εἰς τὴν ἐμπέδωσιν τῶν φυσικῶν διαφορῶν μεταξὺ τῶν ἀτόμων. Ὁ ὕψηλός του σκοπὸς εἶναι ἡ δημιουργία τῶν προϋποθέσεων ἐκείνων, αἵτινες εἶναι ἀπαραίτητοι διὰ τὴν ἀνάπτυξιν ἑνὸς Ἐθνικοσοσιαλιστικοῦ Κράτους, μὲ ἔθνικοσοσιαλιστικὴν συνείδησιν. Οὕτως ἐξηγεῖται ἡ ἀνάληψις ὑπ' αὐτοῦ τῆς ἐκπαιδεύσεως τῶν ἐργαζομένων, οἱ ὅποιοι συμβάλλουν εἰς τὴν προαγωγὴν τῶν σκοπῶν τῆς ἐκμεταλλεύσεως καὶ κατ' ἀντανάκλασιν εἰς τὴν ἀληθινὴν ἐξυπηρέτησιν τῶν συμφερόντων τῆς λαϊκῆς κοινότητος (Volksgemeinschaft).

Ὅπως ἰδιαιτέραν σημασίαν καὶ βαρύτητα ἀπέκτησε τὸ Μέτωπον Ἐργασίας, τὸ ὁποῖον φυσικὰ ἀντικατέστησε τὰς προϋπαρχούσας ἐπαγγελματικὰς τῶν ἐργατῶν ἐνώσεις, διὰ τῶν συμφωνιῶν, ἅς ἐπραγματοποίησε μὲ τὰς ἐπίσης ὀργανωμένας ἐπὶ τοῦ ἔθνικοσοσιαλιστικοῦ σχεδίου οἰκονομικὰς ὀργανώσεις, ἐπιτευχθείσης οὕτω τῆς ἀγαστῆς συνεργασίας τῶν ἐργοδοτικῶν καὶ ἐργατικῶν ὀργανώσεων ἐπὶ τοῦ πεδίου τῆς οἰκονομικῆς καὶ κοινωνικῆς πολιτικῆς.

Διὰ τῶν συμφωνιῶν τούτων ἐπετεύχθη ὄχι μόνον ὁ ἐξοβελισμὸς τῆς πάλης τῶν τάξεων, ἀλλὰ ταυτόχρονως καὶ ἡ ἐξάλειψις τῆς ἀντιθέσεως μεταξὺ οἰκονομικῆς καὶ κοινωνικῆς πολιτικῆς, διὰ τῆς κοινωνικῆς αὐτοδιοικήσεως, τῆς ὁποίας τὴν ἐπίβλεψιν καὶ ἄγρυπνον παρακολούθησιν ἔχει ἀναλάβει τὸ Κράτος.

Τὸ Ἐργατικὸν Μέτωπον εἶναι ἡ ὀργάνωσις, ἡ ὁποία περιλαμβάνει οὐχὶ μόνον τοὺς ἐργάτας, ἀλλὰ γενικῶς ὅλους τοὺς ἐργάτας τοῦ πνεύματος καὶ τῆς χειρός.

Τὸ περιεχόμενον τοῦ Σοσιαλισμοῦ εἰς τὸ ἔθνικοσοσιαλιστικὸν πλαίσιον, ὅπως ὁ Ρόζενμπεργκ εἰς τὸ βιβλίον του «Ὁ μῦθος τοῦ 20οῦ αἰῶνος», προσπαθεῖ νὰ ἀποδείξη ὅτι δὲν εἶναι ἡ ὕλη, ἀλλὰ κάτι ἄλλο τὸ ὁποῖον σχέσιν ἔχει μὲ τὸν ἐσωτερικὸν τοῦ ἀνθρώπου κόσμον. Σοσιαλισμὸς κατὰ τὴν παλαιὰν ἀντίληψιν εἶναι μία θεωρία, ἡ ὁποία ἀπαιτεῖ τὴν ὑποταγὴν τοῦ ἀτόμου εἰς τὸ σύνολον, εἴτε μία τάξις εἶναι τοῦτο εἴτε Κράτος. Ὅταν κάθε δρᾶσις τοῦ ἀτόμου τελῇ ὑπὸ τὰς διαταγὰς τοῦ συνόλου, τότε γίνεται λόγος περὶ σοσιαλισμοῦ. Κατὰ τοὺς Ἐθνικοσοσιαλιστὰς ὅμως αὐτὸς δὲν εἶναι σοσιαλισμὸς, ὅπως ἐπίσης δὲν εἶναι σοσιαλισμὸς κάθε κοινωνικοποίησις τῶν μέσων παραγωγῆς καὶ καταναλώσεως. Σοσιαλισμὸς εἶναι ἡ λήψις παρὰ τῆς Πολιτείας τῶν ἀναγκαιῶν καὶ ἀπαραιτήτων μέτρων πρὸς προστασίαν τῆς λαϊκῆς κοινότητος ἀπὸ τὴν ἐκάστοτε ἐκμετάλλευσιν, καὶ

περαιτέρω ἢ διὰ κρατικῆς ἐπεμβάσεως προστάσια τῶν ἀτόμων ἀπὸ τὴν λαίμαργίαν τοῦ ἰδιωτικοῦ κέρδους. Ἡ λαϊκὴ κοινότης ἐπομένως διέπεται ἀπὸ ὠρισμένους νόμους, τὸ περιεχόμενον τῶν ὁποίων οὐδεμίαν σχέσιν ἔχει μὲ τὰ ὑλικά ἀγαθὰ: δὲν εἶναι δηλαδὴ κάτι τι τὸ ὑλικόν. Ἡ ἠθικὴ τοῦ ἀτόμου ὑπόστασις ἐπικρατεῖ καθ' ὅλην τὴν γραμμὴν εἰς τὸν ἐθνικοσοσιαλιστικὸν σοσιαλισμόν. Πᾶσα δὲ ἐνέργεια τοῦ ἀτόμου ἀντικειμένη πρὸς τὴν ἔννοιαν τοῦ σοσιαλισμοῦ τούτου, ἀποτελεῖ πρᾶξιν θίγουσαν τὴν τιμὴν τῆς λαϊκῆς κοινότητος. Ὅπως κάθε ἄτομον, ὅπως ἡ οἰκογένεια διέπεται ἀπὸ ὠρισμένους ἠθικοὺς κανόνας καὶ ἀπαιτεῖ ἀπὸ τοὺς ἄλλους ὅπως τοὺς σέβονται, οὕτω καὶ τὸ Ἔθνος καὶ γενικώτερον ἡ λαϊκὴ κοινότης βασιζέται ἐπὶ ὠρισμένων ἠθικῶν δογματῶν, ἢ προσβολὴ τῶν ὁποίων ἐπιφέρει ὀδυνηρὰ ἀποτελέσματα διὰ τὸν προσβάλλοντα, εἴτε οὗτος εἶναι μέλος τῆς κοινότητος εἴτε εἶναι ξένος πρὸς αὐτήν.

Ἀπ' αὐτὴν ἀπορρέει ἡ κοινωνικὴ τιμὴ, περὶ τῆς ὁποίας ὁμιλεῖ ὁ Νόμος «περὶ ρυθμίσεως τῆς Ἐθνικῆς Ἐργασίας», ἡ προσβολὴ δὲ τῆς ὁποίας συνεπάγεται βαρυτάτας συνεπειάς, εἴτε ἐργοδότης εἶναι ὁ προσβάλλων εἴτε ἐργάτης. Ἡ κοινωνικὴ τιμὴ εἶναι τὸ κέντρον τῆς βαρύτητος ἐν τῇ ἐθνικοσοσιαλιστικῇ τακτοποιήσει τῆς ἐργασίας. (Ὁ ἐργοδότης ὅστις δὲν ἀμείβει τὸν ἐργάτην τοῦ τόσον ὥστε οὗτος νὰ ἀνταποκρίνεται πρὸς τὰς καθημερινὰς ἀνάγκας, ὅστις δὲν φροντίζει διὰ τὴν ἐξασφάλισιν ὑγιεινῶν ὄρων ἐργασίας, ὅστις δὲν ἔχει τὸν ἀπαιτούμενον τρόπον συμπεριφορᾶς πρὸς τοὺς ἐργάτας, θεωρεῖται ὡς θίγων τὴν κοινωνικὴν τιμὴν καὶ κατὰ συνέπειαν ἀποκλείεται τῆς λαϊκῆς κοινότητος, εἴτε προσκαίρως εἴτε διαρκῶς). Διὰ τῆς ἰδέας δὲ περὶ κοινωνικῆς τιμῆς ὑπερνικᾶται ἡ φιλελευθέρᾳ καὶ μαρξιστικῇ ἀντίληψις περὶ ἐργασίας, θεωρουμένης ταύτης ὑπὸ τὸ φιλελεύθερον καὶ μαρξιστικὸν καθεστῶς ὡς ἀπλοῦ συντελεστοῦ τῆς παραγωγῆς καὶ ἐξισουμένης πρὸς «ἐμπόρευμα». Ἡ ἐκτίμησις κάθε ἐργασίας ὡς ὑπηρεσίας πρὸς τὸν Λαὸν ἀποτελεῖ τὸν κύριον ἄξονα τοῦ Ἐθνικοσοσιαλισμοῦ.

Ἡ νέα περὶ κοινωνικῆς τιμῆς ἀντίληψις καταστρέφει δι' ἐνὸς κτυπήματος τὴν ἰδεολογίαν τοῦ «προλεταριάτου» καὶ δημιουργεῖ ἐντελῶς νέαν κοινωνικὴν τάξιν, πηγάζουσαν ἐκ τῆς ἐννοίας περὶ λαϊκῆς κοινότητος. Περαιτέρω δὲ ἡ ἰδέα περὶ λαϊκῆς κοινότητος ἐπιφέρει τῷ ὄντι ριζικὴν μεταβολὴν εἰς τὴν περιοχὴν τοῦ Ἐργατικοῦ Δικαίου, τοσοῦτω μᾶλλον καθ' ὅσον αἱ ἐργατικαὶ σχέσεις δὲν στηρίζονται πλέον εἰς τὴν οἰκονομικὴν καὶ κοινωνικὴν ἀντίθεσιν τῶν ἐργοδοτῶν καὶ ἐργατῶν, ἀλλ' εἶναι σχέσεις ἔχουσαι ὡς μέτρον κατὰ τὴν ρύθμισιν: 1) τὴν κοινωνικὴν τιμὴν, πρὸς διαφύλαξιν τῆς ὁποίας ὑποχρεοῦνται ἐργάται καὶ ἐργοδοταί· 2) τὴν ἐμπιστοσύνην τῶν ἐργατῶν πρὸς τὸν ἐργοδότην καὶ τὰν ἀπαλιν· καὶ 3) τὸ πνεῦμα τῆς συναδελφότητος, ἀνεξαρτήτως τῆς ὀργανικῆς θέσεως τῆν ὁποίαν



κατέχει ὁ ἐργαζόμενος εἰς τὴν πειθαρχημένην κοινωνικὴν ἱεραρχίαν.

Ὁ νέος τῆς ἐργασίας Καταστατικὸς Χάρτης, ὅστις συνετέλεσεν εἰς τὴν διαμόρφωσιν τοῦ νέου Ἐργατικοῦ Δικαίου, ἔχει ὡς ἀφετηρίαν τὴν ἐργοστασιακὴν κοινότητα (Betriebgemeinschaft), ἣ ὁποία θεωρεῖται ὡς τὸ πρωταρχικὸν κύτταρον τῆς λαϊκῆς κοινότητος. Ἐπειδὴ ὅμως κάθε ἐργοστασιακὴ κοινότης τελεῖ ὑπὸ ἰδιαίτερας συνθήκας (τεχνικᾶς, οἰκονομικᾶς — ἀνομοιότης τῶν ἐκμεταλλεύσεων), ἐπόμενον εἶναι αἰ προκύπτουσαι ἐξ αὐτῆς σχέσεις νὰ παρουσιάζωνται διάφοροι, τόσον μεταξὺ τῶν διαφόρων παραγωγικῶν κλάδων, ὅσον καὶ μεταξὺ τοῦ αὐτοῦ κλάδου, ὁ διακανονισμὸς δὲ τούτων νὰ εἶναι διάφορος, προσαρμοζόμενος πρὸς τοὺς εἰδικοὺς ὄρους ἐκάστης ἐπιχειρήσεως.

Ὡς λογικὴ συνέπεια τῶν ἀνωτέρω ἀντιλήψεων εἶναι καὶ τὸ γεγονός ὅτι ἐκάστη κοινότης ἐκμεταλλεύσεως ἔχει ἴδιον καταστατικὸν ἐργασίας χάρτην καὶ ἴδιον τρόπον ρυθμίσεως τῶν ἐργατικῶν σχέσεων, εἰς τὸ πλαίσιον πάντοτε τῶν ἀρχῶν ποὺ ἐθεσπίσθησαν ἀπὸ τὸν γενικὸν Καταστατικὸν Χάρτην ἐργασίας.

Ἡ παραδοχὴ τῆς ἀρχῆς ὅτι κάθε ἐπιχείρησις ἔδει νὰ διέπεται ἀπὸ ἴδιον καταστατικὸν χάρτην ἐργασίας, προσηρμοσμένον πρὸς τοὺς εἰδικοὺς ὄρους, ὑπὸ τοὺς ὁποίους τελεῖ αὕτη, καὶ ἐπὶ τῇ βάσει κεντρικῶν γραμμῶν, ἔρχεται εἰς ριζικὴν ἀντίθεσιν πρὸς τὴν γνώμην τῶν Σοσιαλδημοκρατικῶν περὶ καθολικῆς καὶ ὁμοιομόρφου, ἰδιαίτερος ἐκ τῆς ἐκ τῶν ἀνω ρυθμίσεως τῶν ἐκ τῆς ἐργασίας προκύπτουσῶν σχέσεων.

Τὸ κέντρον βαρύτητος κατὰ τὴν περίοδον τοῦ διακανονισμοῦ τῶν ἐργατικῶν σχέσεων ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ἀρχῶν τοῦ κολλεκτιβισμοῦ εἶχε μετατεθῆ ἀπὸ τοῦ ἐργοστασίου (ἐκμεταλλεύσεως) εἰς τὰς ἐργοδοτικὰς καὶ ἐργατικὰς Ἐνώσεις, αἱ δὲ διαφοραὶ διερρυθμίζοντο κατὰ τρόπον ὁμοιόμορφον καὶ πρὸς καθωρισμένον τύπον, χωρὶς νὰ ἐρευνῶνται αἱ ἰδιαιτέρας συνθήκαι καὶ παράγοντες τῶν καθ' ἕκαστα ἐκμεταλλεύσεων.

Αἱ Ἐνώσεις αὗται, ἀντιπροσωπεύουσαι ἴδια καὶ πρὸς ἀντίθετον κατεύθυνσιν ὀδηγοῦντα οἰκονομικὰ καὶ κοινωνικὰ συμφέροντα, ἐθεωροῦντο ὡς ἰσοθαρεῖς ἀντιπρόσωποι τοῦ κεφαλαίου καὶ τῆς ἐργασίας.

Ἡ προσωπικότης τοῦ ἐργάτου καὶ ἡ ἀπόδοσις αὐτοῦ οὐδένα ρόλον ἔπαιξαν εἰς τὴν ἐποχὴν τῆς ἰσχύος τοῦ κολλεκτιβιστικοῦ Δικαίου, διότι ἐπνίγοντο εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς ἐξισώσεως τῶν ἐργατῶν ἔναντι τοῦ ἐργοδότη ἰσχυρῶς ἐπαγγελματικῆς ἀλληλεγγύης. Ὁ Ἐθνικοσοσιαλισμὸς, ἀπορρίπτων τὴν ἀρχὴν τῆς ἰσότητος ὡς κενὴν ἔννοιαν καὶ δεχόμενος τὴν φυσιολογικὴν τῶν ἀνθρώπων ἀνισότητα, εἰς τὸ ἐπίπεδον τῶν πνευματικῶν καὶ ὕλικῶν δυνάμεων, ἀποδίδει ἰδιαίτεραν σημασίαν εἰς τὴν προσωπικότητα τοῦ ἐργάτου καὶ εἰς τὴν προσωπικὴν φύσιν αὐτοῦ, ὑποκαίων καὶ ἐνθαρ-

ρύνων καταλλήλως τὴν πρωτοβουλίαν τούτου πρὸς ἐντελῆ καὶ πλήρη ἀπόδοσιν, ἀνταποκρινομένην εἰς τὰς φυσικὰς του δυνάμεις. Θεωρεῖ τὴν ἐξίσωσιν τῶν ἐργατῶν διὰ τῆς ὑπαγωγῆς τούτων εἰς τὰς συλλογικὰς τῆς ἐργασίας συμβάσεις ὡς ὅπιον διὰ τὴν προαγωγὴν τῆς ἐργατικῆς πρωτοβουλίας πρὸς ἀνωτέραν ἀπόδοσιν.

Ὅπως καὶ ἀνωτέρω ἐλέχθη, τὸ Ἐθνικοσοσιαλιστικὸν Δίκαιον ἀντιλαμβάνεται τὸν ἐργοδότην ὡς ἀρχηγὸν τῆς ἐπιχειρήσεως, μεριμνῶντα διὰ τὴν εὐημερίαν τῶν ἐργατῶν καὶ ὑπαλλήλων, καὶ ὄχι ὡς τὸ ἀντίθετον σκέλος τῶν ἐργατῶν, ὅπως ἀντελαμβάνετο τοῦτον τὸ κολλεκτιβιστικὸν Ἐργατικὸν Δίκαιον, οὔτε πάλιν ὡς αὐθέντην τοῦ ἐργοστασίου, ὅπως ἐπρέσθευε τὸ πρὸ τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ πολέμου καθεστῶς.

Ὁ ἀρχηγὸς τῆς ἐκμεταλλεύσεως, ὁ ὁποῖος δὲν εἶναι ἀπαραίτητον νὰ εἶναι καὶ ὁ ἐπιχειρηματίας, ἀποφασίζει μόνος διὰ κάθε ὑπόθεσιν ἀφορῶσαν τὴν ἐκμετάλλευσιν, πάντοτε ἐν πνεύματι διαφυλάξεως τῆς κοινωνικῆς τιμῆς, τῆς προαγωγῆς τῶν πραγματικῶν συμφερόντων τῶν ἐργατῶν καὶ τοῦ συναισθήματος τῆς πίστεως πρὸς αὐτούς. Ἐνῶ ἐξ ἀντιθέτου πάντες οἱ ἐργαζόμενοι εἰς τὴν ἐκμετάλλευσιν ἔδει νὰ τηροῦν πίστιν καὶ νὰ ἔχουν ἐμπιστοσύνην εἰς τὰς ἀποφάσεις τοῦ ἀρχηγοῦ τῆς ἐπιχειρήσεως. Οὕτω ὁ ἀρχηγὸς τῆς ἐκμεταλλεύσεως ἀναλαμβάνει πλήρη τὴν εὐθύνην τῶν ἀποφάσεών του ἔναντι τῶν ἐργατῶν του, αἱ ὁποῖαι ὅμως δὲν εἶναι δυνατὸν παρά νὰ κατευθύνωνται ἀπὸ τὴν γενικωτέραν ἐθνικοσοσιαλιστικὴν γραμμὴν.

Ἐπειδὴ ὅμως ὑπάρχει πιθανότης αἱ ἀποφάσεις τοῦ ἀρχηγοῦ τῆς ἐπιχειρήσεως νὰ ἀντίκεινται πρὸς τὸ καλῶς νοούμενον συμφέρον τῆς ἐργοστασιακῆς κοινότητος καὶ κατ' ἀντανάκλασιν τῆς λαϊκῆς τοιαύτης, καὶ πρὸς πρόληψιν γενικωτέρων διαταραχῶν, αἵτινες δυνατὸν νὰ προκύψουν ἐν τῇ κοινωνικῇ εἰρήνῃ, διὰ τοῦτο ὁ Νόμος προέβλεψεν ὅπως ὁ ἀρχηγὸς τῆς ἐπιχειρήσεως, πρὸ πάσης ἀποφάσεως, συμβουλεύηται τὸ Ἐργοστασιακὸν Συμβούλιον Ἐμπιστοσύνης (Vertauenstat) τὸ ὁποῖον ἀποτελεῖται ἀπὸ ἐργάτας καὶ ὑπαλλήλους.

Περαιτέρω πρὸς διασφάλισιν τῆς κοινωνικῆς εἰρήνης, ὁ νέος Νόμος ἐδημιούργησε τὸν θεσμὸν τοῦ Διοικητοῦ Ἐργασίας (Treuhänder der Arbeit), ὁ ὁποῖος ἔκτος τοῦ καθήκοντός του πρὸς προαγωγὴν καὶ ἀνάπτυξιν τοῦ ἐθνικοσοσιαλιστικοῦ πνεύματος, φροντίζει καὶ διὰ τὴν ἀπρόσκοπτον ἐξέλιξιν καὶ ρύθμισιν τῶν ἐκ τῆς ἐργασίας ἐκπορευομένων σχέσεων. Ὁ Διοικητὴς Ἐργασίας ἐνεργεῖ ὡς Κρατικὴ Ἀρχὴ εἴτε αὐτεπαγγέλτως εἴτε κατόπιν καταγγελιῶν ἐκ μέρους τῶν μελῶν τοῦ Ἐργοστασιακοῦ Ἐμπιστευτικοῦ Συμβουλίου.

Περὶ τῶν νέων τούτων θεσμῶν, οὓς εἰσήγαγεν ὁ Νόμος περὶ τακτοποιήσεως τῆς Ἐθνικῆς Ἐργασίας, θέλομεν πραγματευθῆ ἀναλυτικῶς κατωτέρω.

## ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΕΞΕΛΙΞΙΣ ΤΟΥ ΕΡΓΑΤΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ

Ὡς καὶ ἀνωτέρω ἀνεφέρομεν, τὸ νέον Ἐργατικὸν Δίκαιον στηρίζεται εἰς τὸν Νόμον τῆς 20-1-34 «περὶ ρυθμίσεως τῆς Ἐθνικῆς Ἐργασίας». Διὰ τοῦ Νόμου τούτου, ὅστις ἀποτελεῖ τὴν ἐκδήλωσιν τῆς ἐθνικοσοσιαλιστικῆς ἀντιλήψεως ἐπὶ τοῦ πεδίου τῆς ἐργασίας καὶ τῶν ἐξ αὐτῆς προκυπτουσῶν σχέσεων, ἐδόθη ἐντελῶς νέα κατεύθυνσις εἰς τὴν ἐξέλιξιν τοῦ Ἐργατικοῦ Δικαίου, τοσοῦτῳ μᾶλλον καθόσον τὸ περιεχόμενον τῆς κοσμοθεωρίας ἀπὸ τῆς ὁποίας ἐκκινεῖ, ἀποτελεῖ τὸν ἀντίποδα τῆς εἰς τὰ δημοκρατικὰ πολιτεύματα ἐπικρατοῦσης.

Οὕτω τὸ νέον Ἐργατικὸν Δίκαιον δὲν ἀποτελεῖ ταξικὸν Δίκαιον, δηλαδή θεσπισιν κανόνων Δικαίου πρὸς προστασίαν μιᾶς τάξεως, τῆς τάξεως τῶν ἐξηρημένων μισθωτῶν, ἀλλὰ κοινοτικὸν Δίκαιον ὄλων τῶν ἐργαζομένων, ἀνεξαρτήτως τῆς τάξεως καὶ τῆς κοινωνικῆς θέσεως τούτων, Δίκαιον τῆς Ἐργασίας, τὸ ὁποῖον θεμελιούται ἐπὶ τῶν ἰδεωδῶν τῆς Ἰπίστεως, τῆς Συναδελφότητος καὶ τῆς Τιμῆς, καὶ τὸ ὁποῖον ὡς κεντρικὴν γραμμὴν ἔχει τὴν ἀρχὴν τῆς ἡγεσίας (Führerprinzip) καὶ τῆς ἐλευθερίας τῆς προωθήσεως τῆς ἀτομικῆς πρωτοβουλίας, ἐπὶ σκοπῷ μεγίστης ἀποδόσεως.

Διὰ νὰ κατανοηθῇ δὲ ἡ σημασία τῆς ἐπελθούσης μεταβολῆς ἐν τῇ σφαίρᾳ τοῦ Ἐργατικοῦ Δικαίου μετὰ τὴν πολιτικὴν μεταβολήν, θὰ πρέπει προηγουμένως νὰ παραθέσωμεν σύντομον ἱστορικὴν ἐπισκόπῃσιν τῆς ἐξελίξεως τούτου, ἀναφέροντες τὰ σημεῖα ἐκεῖνα πού θεωροῦνται ὡς σταθμοὶ τῶν ἀντιλήψεων περὶ ἐργασίας καὶ τοῦ ρόλου αὐτῆς ὡς συντελεστοῦ τῆς παραγωγῆς.

Τὸ Ἐργατικὸν Δίκαιον, ὡς Δίκαιον τῆς εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τρίτου ἐξηρημένης ἐργασίας, εἶναι προϊόν τῆς τεχνικῆς καὶ οἰκονομικῆς ἐξελίξεως, ἣτις ἤρχισεν ἀπὸ τοῦ 18ου αἰῶνος καὶ συνεχίζεται εἰσέτι μέχρι σήμερον. Ἐὰν προσδιορίσωμεν τὸ Ἐργατικὸν Δίκαιον ὡς ἴδιον Δίκαιον τῶν ἐξηρημένων μισθωτῶν, δηλαδή ὡς Δίκαιον πρὸς προστασίαν καὶ ὑποστήριξιν τῶν εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τρίτου ἐργαζομένων προσώπων, δὲν εἶναι δυνατὸν παρὰ νὰ ἀνατρέξωμεν εἰς τὰς ἀρχὰς τοῦ 19ου αἰῶνος διὰ νὰ εὐρωμεν τὸν λόγον τῆς ὑπάρξεώς του. Ἀφ' ἧς στιγμῆς τὸ κοινωνικὸν συγκρότημα περιέκλεισεν εἰς τοὺς κόλπους του μίαν κοινωνικὴν τάξιν, ἣ ὁποία ἀπέζη μόνον ἐκ τοῦ ἡμερομισθίου τῆς, ἐπόμενον ἦτο νὰ προβληθῇ ἐπιτακτικὴ ἡ ἀνάγκη τῆς λήψεως μέτρων προστατευτικῶν ὑπὲρ αὐτῆς, εἰς τρόπον ὥστε νὰ ἀποφευχθοῦν αἱ παντοειδεῖς ἐκμεταλλεύσεις εἰς βᾶρος τῆς καὶ νὰ θεσπισθοῦν κανόνες Δικαίου ρυθμίζοντες ἐν τινι μέτρῳ τὰς σχέσεις ἐργατῶν καὶ ἐργοδοτῶν ὅσον ἀφορᾷ τὸν χρόνον ἐργασίας, τὴν ὑγιεινὴν τῶν τόπων ἐργασίας, προφυλαττομένης οὕτω τῆς ὑγιεινῆς καταστάσεως τῶν ἐργαζομένων. Ἡ δύναμις τῶν πραγμάτων ἦτο τοιαύτη καὶ ἡ σκοπιμότης τῆς λήψεως νομοθετικῶν μέτρων πρὸς προστασίαν τῆς ὑγείας τοῦ Λαοῦ τόσον ἐκδηλος, ὥστε τὸ Ἰκράτος, παρὰ τὰς ἀντιλήψεις τοῦ

Φιλελευθερισμοῦ, ἢ νὰ γκάζη νὰ ἐπέμθῃ πρὸς προστασίαν τῶν μισθωτῶν.

Ἡ ρύθμισις τῶν ἐκ τῆς ἐργασίας πηγαζουσῶν σχέσεων δὲν ἀνάγεται βεβαίως εἰς τὴν χρονικὴν περίοδον τῆς ἐμφάνισεως τοῦ καπιταλισμοῦ, τόσούτῳ μᾶλλον καθ' ὅσον καὶ πρὸ τῆς ὑπάρξεως εἰδικῶν κανόνων Δικαίου, δι' ὧν ρυθμίζεται ἢ εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τρίτου ἐκτελούμενη ἐργασία, αἱ ἐργατικαὶ σχέσεις ἠρμηνεύοντο ἐπὶ τῇ βάσει τῶν κανόνων τοῦ Ρωμαϊκοῦ Δικαίου.

Εἰς τὴν σφαῖραν τοῦ Ρωμαϊκοῦ Δικαίου, αἱ ἐργατικαὶ σχέσεις θεωροῦνται ἀπλῶς ὡς σχέσεις ἐνοχικοῦ Δικαίου. Ἡ δὲ σύμβασις, δυνάμει τῆς ὁποίας ὁ οἰοσδήποτε διαθέτων τὴν ἐργασίαν του εἰς ἕτερον ἔναντι ἀμοιβῆς, ἐθεωρεῖτο ὡς μίσθωσις ἔργου καὶ ἐπ' αὐτῆς εὔρισκον ἐφαρμογὴν αἱ ἀρχαί, αἱ διέπυσαι τὴν μίσθωσιν πραγμάτων.

Ἡ ἀντίληψις τοῦ Ρωμαϊκοῦ Δικαίου περὶ διακανονισμοῦ τῶν ἐργατικῶν σχέσεων ἐπὶ τῇ βάσει κανόνων Δικαίου, οἵτινες διέπυον τὴν μίσθωσιν πραγμάτων, χωρὶς νὰ λαμβάνηται ὑπ' ὄψιν τὸ ἰδιάζον χαρακτηριστικὸν τῆς προσωπικότητος τοῦ ἀτόμου ἐν τῇ ἐργατικῇ συμβάσει, εἶναι ἀπόρροια τῶν ἐπικρατουσῶν ἰδεῶν ἐπὶ Ρωμαϊκῆς καὶ ἀρχαίας Ἑλληνικῆς ἐποχῆς περὶ ἐργασίας. Ἡ ἐξηρητημένη ἐργασία τότε ἐθεωρεῖτο ὡς ἀναξιοπρεπὴς διὰ τοὺς ἐλευθέρους πολίτας καὶ κατὰ συνέπειαν ἐξετελεῖτο ἀπὸ τοὺς σκλάβους, οἱ ὅποιοι ἐξισοῦντο πρὸς πράγματα. Ἐφ' ὅσον λοιπὸν ὁ ἐλεύθερος πολίτης ἀπησχόλει εἰς τὴν ὑπηρεσίαν του σκλάβους, αἱ μεταξὺ αὐτῶν σχέσεις ἐκανονίζοντο ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ἀρχῶν, αἵτινες διεῖπον τὴν ἐνοικίασιν τῶν ζώων ἢ τῶν πραγμάτων.

Κατὰ τὸν Μεσαίωνα αἱ ἐργατικαὶ σχέσεις παρουσιάζονται ὑπὸ ἄλλην μορφήν, ἀνταποκρινομένην πρὸς τὰς ἐπικρατούσας τότε γενικῶς ἀντιλήψεις εἰς ὅλα τὰ ἐπίπεδα τῆς ζωῆς.

Εἶναι γνωστὸν ὅτι τὸ μεσαιωνικὸν Κράτος ἐθεμελιόυτο εἰς τὴν κοινωνιστικὴν ἀρχήν, καθ' ἣν τὸ ἀτομικὸν συμφέρον ἐξασθενεῖται πρὸ τοῦ κοινωνικοῦ τοιούτου. Ἐπομένως καὶ τὸ Δίκαιον, ὡς μία μορφή τῆς κοινωνικῆς συμβιώσεως, δὲν ἦτο δυνατὸν παρὰ νὰ ἐπηρεάζεται ἀπὸ τὰς ἀντιλήψεις ταύτας.

Αἱ ἐργατικαὶ σχέσεις, αἱ δημιουργούμεναι μεταξὺ ἐλευθέρων ἀνθρώπων, δὲν ἦσαν σχέσεις ἀνταλλαγῆς, δηλαδὴ παροχῆς ἔναντι ἀντιπαροχῆς, ἀλλὰ σχέσεις πατριαρχικαί, ἐκ τῶν ὁποίων διεφαίνετο ἡ ψυχικὴ καὶ ὀργανικὴ ἐπαφή τοῦ ἐργοδότη τοῦ μετὰ τῆς ἀκολουθίας του, ὁ προσωπικὸς σύνδεσμος τοῦ ἐργάτου πρὸς τὸν ἐργοδότην καὶ ἡ προσωπικὴ φροντίς καὶ περίθαλψις τοῦ ἐργοδότη πρὸς τὸν ἐργάτην. Αἱ ἐργατικαὶ σχέσεις δὲν εὔρισκον ἔρεισμα εἰς τὸν κύκλον τοῦ ἐνοχικοῦ Δικαίου, ἀλλὰ εἰς τὸ συναίσθημα τῶν τε ἐργοδοτῶν καὶ ἐργατῶν, ὅπως ἢ μεταξὺ τῶν ἀλληλοεξάρτησις στηρίζεται ἐπὶ τῆς ἐμπιστοσύνης. Μὲ ἄλλας λέξεις, αἱ ἐργατικαὶ σχέσεις δὲν ἐξισοῦντο οὔτε ἐτοποθετοῦντο εἰς τὸ ἐπίπεδον

τῶν σχέσεων ἐκείνων, αἵτινες δημιουργοῦνται ἐκ τῆς παροχῆς καὶ τῆς ἀντιπαροχῆς, ἀλλὰ ἦσαν σχέσεις προσωπικαί, βασιζόμεναι εἰς τὸ συναίσθημα τῆς ἐμπιστοσύνης ἀμφοτέρων τῶν συμβαλλομένων.

Ὁ προσφέρων τὴν ἐργασίαν (ἐργάτης) διέθετε τὴν προσωπικότητά του, κατὰ συνέπειαν καὶ τὴν ἐργατικὴν του δυναμικότητα εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ κυρίου (ἐργοδότη) καὶ ὠρκίζετο εἰς αὐτὸν πίστιν περὶ τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ καθήκοντος, ἐνῶ ὁ δεύτερος ὑπεχρεοῦτο εἰς τὴν προστασίαν τοῦ ἐργάτου καὶ γενικῶς εἰς τὴν λήψιν ὅλων τῶν ἐπιβεβλημένων μέτρων ἀποσκοπούντων εἰς τὴν συντήρησιν καὶ εὐμαρείαν του, καὶ ἐν περιπτώσει ἀτυχήματος εἰς τὴν περίθαλψιν του. Ἡ στενὴ συνεργασία καὶ ἡ ἄμεσος ἐπαφὴ τῶν ἀσχολουμένων πρὸς παραγωγὴν ὠρισμένου οἰκονομικοῦ ἀποτελέσματος, ἢ ἀπλότης τοῦ τεχνικοῦ ἐξοπλισμοῦ εἰς τὰς βιοτεχνικὰς ἐκμεταλλεύσεις καὶ ὁ τρόπος γενικῶς τῆς ἐργασίας κατὰ τὴν περίοδον ἐκείνην, δὲν προεκάλεσαν τὴν ἐνεργὸν τοῦ Κράτους ἐπέμβασιν πρὸς προστασίαν τῆς ἐργασίας. Χαρακτηριστικὸν μόνον τῆς ἐποχῆς ἐκείνης εἶναι τὸ γεγονός τῆς συμπήξεως ἐνώσεως αὐτοβοηθείας τῶν συντρόφων («καλφάδων»), αἱ ὁποῖαι ἀπέβλεπον εἰς τὴν δι' ἀγῶνος καλλιτέρευσιν τῶν ὄρων ἐργασίας εἰς τὴν συντεχνίαν.

Ἀπὸ τῶν μέσων ὅμως τοῦ 16ου αἰῶνος μέχρι τῶν ἀρχῶν τοῦ 18ου, ἐποχῆς τοῦ ἐμποροκρατισμοῦ, δι' ἀλληπαλλήλων νομοθετικῶν μέτρων ἀπηγορεύθησαν αἱ τοιαῦται εἰδικαὶ ἐνώσεις.

Πραγματικὴ ἐπανάστασις εἰς τὴν σφαῖραν τοῦ Ἐργατικοῦ Δικαίου προκαλεῖται, ὡς καὶ ἀνωτέρω ἐλέχθη, εἰς τὰς ἀρχὰς τοῦ 19ου αἰῶνος, θεωρουμένου τοῦ χρονικοῦ τούτου σημείου ὡς νέου σταθμοῦ ἐν τῇ ἱστορικῇ ἐξελίξει τούτου.

Αἱ τεχνικαὶ βελτιώσεις εἰς τὰ μέσα τῆς παραγωγῆς — ἀπόρροια τῶν ἀνακαλύψεων — καὶ ἡ ἐπακολουθήσασα ἐκβιομηχανοποίησις εἰς πολλὰς χώρας εἶχεν ὡς συνέπειαν τὴν δημιουργίαν τῆς ἐργατικῆς τάξεως, δηλαδὴ τῆς τάξεως τῶν ἐξηρητημένων μισθωτῶν, τῶν ὁποίων αἱ μετὰ τῶν ἐργοδοτῶν σχέσεις δὲν ἐστηρίζοντο πλέον ἐπὶ τοῦ συναίσθηματος τῆς ἐμπιστοσύνης, ἀλλ' ἦσαν σχέσεις παροχῆς πρὸς ἀντιπαροχήν.

Ἡ ἀντίληψις ὅτι τὸ εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τρίτου ἐργαζόμενον πρόσωπον εἶναι μέλος μιᾶς κοινότητος, εἰς τὴν ὁποίαν πρέπει νὰ πειθαρχῇ καὶ ὑποτάσσεται — τὸ αὐτὸ ἴσχυε καὶ διὰ τὸν ἐργοδότην — ἤρχετο εἰς ἀντίθεσιν πρὸς τὴν ιδέαν τῆς ἐλευθερίας καὶ τῆς ἰσότητος τῶν ἀτόμων (Φιλελευθερισμός). Αἱ ἰδέαι αὗται, ὡς ἦτο ἐπόμενο, ἔσχον ἀπήχησιν καὶ ἐν τῇ σφαίρα τοῦ Ἐργατικοῦ Δικαίου, τοῦ ὁποίου τὸ περιεχόμενον ἐξηντλεῖτο ἤδη εἰς τὴν ἀνταλλαγὴν τῆς ἐργασίας ἔναντι τοῦ μισθοῦ. Ἡ ἐλευθερία κατὰ τὸν καταρτισμὸν τῆς συμβάσεως τῆς ἐργασίας καὶ ἡ καταγγελία ταύτης ἄνευ τινὸς περιορισμοῦ, ἀποτελοῦν τὸν ἀκρογωνιαῖον λίθον τοῦ διαμορφωθέντος νέου Ἐργατικοῦ Δικαίου (ἀτομιστικὸν Δίκαιον).

Ἡ ἐλευθερία περὶ τὴν κατάρτισιν τῆς ἐργατικῆς συμβάσεως, παρ' ὅλην τὴν ἐπέμβασιν τοῦ Κράτους πρὸς προστασίαν τῆς ἐργατικῆς τάξεως εἰς τοὺς μετέπειτα χρόνους, ἐκδηλωθεῖσα εἰς τὴν ψήφισιν σειρᾶς προστατευτικῶν τῆς ἐργασίας Νόμων, ὡς εἶναι ὁ καθορισμὸς χρονικῶν ὁρίων ἐργασίας καὶ ἡ ἀσφάλις τῆς ἀσθενείας, γήρατος καὶ ἀτυχήματος, καὶ ἡ ἐπικράτησις τοῦ λεγομένου κρατικοῦ σοσιαλισμοῦ, διετηρήθη μέχρι τοῦ τέλους τοῦ Σοσιαλδημοκρατικοῦ καθεστῶτος ἐν Γερμανίᾳ ὡς ἀρχὴ περιλαμβανομένη τόσο ἐν τῷ Ἀστικῶν Κώδικα ὅσον καὶ εἰς τὴν Gewerbs ordnung.

Τὸ ἄρθρον 105 τοῦ Συντάγματος τῆς Βαϊμάρης καθώριζε σαφῶς: «Ὁ προσδιορισμὸς τῶν σχέσεων μεταξὺ τῶν ἀνεξαρτήτων ἐπαγγελματιῶν (ἐργοδοτῶν) καὶ τῶν ἐργατῶν εἶναι ἀντικείμενον ἐλευθέρας συμφωνίας, διατηρουμένων τῶν περιορισμῶν, οἵτινες προβλέπονται ἀπὸ τοὺς Νόμους». Ἡ ὅλο ἐν ἀύξανομένη ἐκβιομηχανοποίησις εἰς τὴν παραγωγὴν, ἔχουσα ὡς συνέπειαν τὴν ἐμφάνισιν μεγάλων ἐπιχειρήσεων, συνδυαζομένη μὲ τὸ ἐπικρατοῦν πνεῦμα τῆς κερδοσκοπίας, ἀπεξένωσε τὸν ἐργάτην προσωπικῶς ἀπὸ τὸν ἐργοδότην, τοσοῦτ' ἄλλο καθ' ὅσον ὁ μὲν ἐργοδότης ἐθεώρει τὸ ἡμερομισθίον ὡς ἀπλοῦν ἔξοδον τῆς παραγωγῆς, ὅπως τὰ λοιπὰ ὑλικά στοιχεῖα, ὁ δὲ ἐργάτης ἀπέβλεπε πρὸς αὐτὸ ὡς μέσον συντηρήσεως, τῆς ἐργασίας θεωρουμένης ὡς ἀγγαρίας καὶ οὐχὶ ὡς ὑποχρέσεως πρὸς τὸ κοινωνικὸν σύνολον. Ἡ ἀπόλυτος ἐλευθερία τοῦ ἐργοδότη κατὰ τὴν ἐκλογὴν τῶν ἐργατικῶν δυνάμεων, ἡ χρησιμοποίησις γυναικῶν καὶ ἀνηλίκων εἰς ἐπιχειρήσεις, αἱ εὐθηναὶ ἐργατικαὶ χεῖρες λόγῳ τοῦ πλεονάσματος τῶν ἐργατῶν, ἐπέδρασαν ἐπὶ τῆς πτώσεως τῶν ἐργατικῶν ἡμερομισθίων ἐπὶ τοσοῦτ', ὥστε ἡ ἐξαθλίωσις τῆς ἐργατικῆς τάξεως νὰ εἶναι προφανῶς ἐπικίνδυνος διὰ τὴν κοινωνικὴν συγκρότησιν.

Ἡ διαμόρφωσις τῶν ἐργατικῶν σχέσεων μέσα εἰς τὸ πλαίσιον τῆς ἀπολύτου ἐλευθερίας κατὰ τὸν καταρτισμὸν τῆς συμβάσεως ἐργασίας εἰς τὰς περιπτώσεις μεγάλης προσφορᾶς ἐργατικῶν χειρῶν, δὲν ἦτο δυνατόν παρὰ νὰ ἀποτελέσῃ κίνδυνον διὰ τὴν υἰεῖαν τοῦ Λαοῦ, λόγῳ τῶν μακρῶν χρονικῶν ὁρίων ἐργασίας, καὶ ἐπισφαλῆ κατάστασιν διὰ τὴν κοινωνικὴν εἰρήνην ἐξ αἰτίας τῆς ἀναπτύξεως ἐχθρικῶν σχέσεων μεταξὺ ἐργατῶν καὶ ἐργοδοτῶν.

Ἡ ἐπέμβασις τοῦ Κράτους πρὸς προστασίαν τῆς ἐργατικῆς τάξεως ἤρχισεν ἤδη νὰ γίνηται κατανοητὴ, παρὰ τὰ κηρύγματα τῆς Φιλελευθέρας Σχολῆς, ἐκ τοῦ γεγονότος πρὸ παντός τῆς συνενώσεως τῶν ἐργατῶν εἰς ἐπαγγελματικὰ ἐνώσεις καὶ τῆς πιέσεως ἣν ἐξήσκουν αὗται ἐπὶ τῆς Πολιτείας. Εἶναι δὲ ἀληθές ὅτι αἱ περισσότεραι τῶν παραχωρήσεων, αἵτινες ἐγένοντο πρὸς τὴν ἐργατικὴν τάξιν, εἶναι τὸ προῖον τῶν ἀγώνων, τῶν συνηνωμένων εἰς συνδέσιμους ἐργατῶν, ἀγῶνων στρεφομένων κατὰ πρῶτον λόγον ἐναντίον τῶν ἐργοδοτῶν καὶ κατὰ δεύτερον λόγον ἐναντίον τῆς Πολιτείας πρὸς ψυχολογικὸν αὐτῆς ἐκθιασμόν. Ἡ ἀντίληψις ὅτι ἡ ἐλευθερία ἀποτελεῖ φυσικὸν δικαίωμα τοῦ ἀτόμου, ὅτι ἡ ἐξέλιξις προωθεῖται ἐφ' ὅσον οὐδεὶς χαλινὸς εἰς τὰ ἄτομα χαλκεύεται, καὶ ὅτι αἱ μεταξὺ τῶν ἀτόμων καὶ ὁμάδων ὑφιστάμεναι

ἀντιθέσεις ἰσοπεδοῦνται διὰ τῆς ἐπενεργείας τοῦ ἐλευθέρου παιγνιδίου τῶν δυνάμεων, ἦτο ἐπόμενον νὰ ἐμφανίσῃ τὴν ἰδέαν τοῦ Κράτους ὡς Κράτους καθαρῶς ἀστυνομικοῦ, τὸ ὁποῖον ἐξεβιάζετο ἀπὸ τὰς κοινωνικὰς τάξεις, τοῦ βαθμοῦ τοῦ ἐκθιασμοῦ καὶ τοῦ τρόπου τῆς ἐκδηλώσεώς του ἐξαρτωμένων πάντοτε ἐκ τῆς δυναμικότητος τῶν κοινωνικῶν τάξεων. Ἡ ἐργατικὴ τάξις, συμπήξασα ἐπαγγελματικὰς ἐνώσεις, ἐπέτυχε παραχωρήσεις τινάς, οὐχὶ διότι τοῦτο ἐπέβαλλε τὸ κοινωνικὸν συμφέρον, ἀλλὰ διότι τὸ Κράτος ἦτο ἀνίσχυρον νὰ ἀντικρούσῃ τὰς δικαίας τῶν ἐργατῶν ἀξιώσεις, καὶ διότι ἡ ἐργοδοτικὴ τάξις κατὰ τὰς ἐποχὰς τῆς οἰκονομικῆς ἀνθήσεως παρουσιάζετο δυναμικῶς ἀδύνατος, λόγῳ τῆς ζωηρᾶς ζητήσεως ἐργατικῶν χειρῶν.

Ἡ περίοδος τῆς κρατικῆς κοινωνικῆς πολιτικῆς ἐκ τῶν ἀνωτέρω λόγων ἤρχισεν ἤδη καὶ ἐξεδηλώθη αὕτη ὑπὸ δύο μορφάς :

α΄) Τῆς εἰδικῆς προστασίας τῶν ἐργατῶν κατὰ τὸν χρόνον τῆς ἐργασίας, διὰ τῆς ἐξασφαλίσεως ὑγιεινῶν ὄρων ἐργασίας (ὑγιεινοὶ χῶροι ἐργασίας) καὶ προφυλάξεως τῶν μηχανημάτων, εἰς τρόπον ὥστε νὰ προλαμβάνωνται τὰ ἐργατικὰ ἀτυχήματα. Περαιτέρω δὲ ὁ καθορισμὸς ἀνωτάτου χρόνου ἡμερησίας ἐργασίας, τῶν σχετικῶν μέτρων ληφθέντων ἀρχικῶς διὰ τὰ παιδία καὶ τὰς γυναῖκας (1839), ἔδωκε νέον περιεχόμενον εἰς τὰς ἐργατικὰς σχέσεις, λαμβανομένου ὑπ' ὄψιν ὅτι εἰς τὴν ἀπόλυτον ἐλευθερίαν τοῦ ἐργοδότου ἐν τῷ προσδιορισμῷ τοῦ χρόνου ἐργασίας ἐτέθη νομοθετικὸς φραγμὸς.

β΄) Τῶν Κοινωνικῶν Ἀσφαλίσεων, δι' ὧν παρέχεται ἡ δυνατότης θεραπείας ἢ ἀποζημιώσεως ἐπελθουσῶν ζημιῶν εἰς τὸν παθόντα ἐργάτην. Αἱ Κοινωνικαὶ Ἀσφαλίσεις εἶναι ἐν εἰδικῶν εἶδος κρατικῆς προνοίας δι' ἀσθενεῖς, δι' ὑποστάντας ἀτύχημα ἐν τῇ ἐργασίᾳ καὶ διὰ τοὺς ἀποστρατευομένους· λόγῳ ὀρίου ἡλικίας ἐργάτας.

Καὶ εἶναι μὲν ἀληθὲς ὅτι διὰ τοῦ πειθαναγκασμοῦ τῆς Πολιτείας πρὸς ἐπέμβασιν ἐβελτιώθη κάπως ἡ θέσις τῆς ἐργατικῆς τάξεως, πάντως ὅμως τὰ μέτρα δὲν ὑπῆρξαν τοιαῦτα ὥστε νὰ ἐξασφαλισθῇ πλήρως ἡ κοινωνικὴ εἰρήνη. Ἀπ' ἐναντίας μάλιστα ἡ προσωπικὴ ἀποξένωσις ἐργάτου καὶ ἐργοδότου, ἡ πλεονεκτικὴ θέσις τοῦ ἐργοδότου κατὰ τὴν σύστασιν τοῦ συμβολαίου ἐργασίας, ἐξικνουμένη μάλιστα μέχρι τοῦ σημείου τῆς ὑπαγορεύσεως τῶν ὄρων τούτου, συνδυαζόμεναι μὲ τὴν προπαγάνδαν τοῦ Μαρξισμοῦ, ἐδραίωσαν τὴν πεποίθησιν εἰς τὸν ἐργατικὸν κόσμον ὅτι μόνον κατόπιν ἀγῶνων κατὰ τοῦ κεφαλαίου δύναται οὗτος νὰ πραγματοποιήσῃ τὰς ἀπαιτήσεις του. Πρὸς ἐπιτυχίαν δὲ τοῦ ἀγῶνος, ὅπως καὶ ἀνωτέρω ἐλέχθη, συνεκροτήθησαν αἱ ἐπαγγελματικαὶ τῶν ἐργατῶν ἐνώσεις, εἰς τὰς ὁποίας ἡ ἀλληλεγγύη μεταξὺ τῶν μελῶν ἔναντι τοῦ ἐχθροῦ, δηλαδὴ τοῦ κεφαλαίου, ἀνήχθη εἰς δόγμα.

Διὰ τῆς Νομοθεσίας τῶν Συντεχνιῶν τῆς 21-6-1869 παρεσχέθη ἡ νομικὴ εὐχέρεια τῆς ἰδρύσεως τοιούτων ἐνώσεων, δηλαδὴ ἀνεγνωρίσθη εἰς τοὺς ἐργάτας καὶ τοὺς ἐργοδότας τὸ δικαίωμα τῆς συμπήξεως συνασπισμῶν πρὸς προάσπισιν τῶν μεμονωμένων συμφερόντων των. Ἡ παραχωρηθεῖσα ἐλευθερία καὶ ἡ ἀναγνώρισις παρὰ τοῦ Κράτους

τοῦ δικαιώματος τοῦ συνασπισμοῦ μιᾶς κοινωνικῆς τάξεως ὑπὸ τὴν αἰγίδα μιᾶς ὀργανώσεως, ἣτις ἐκπροσωπεῖ τὰ οἰκονομικὰ συμφέροντα, εἶχεν ὡς ἀποτέλεσμα τὴν ἐμφάνισιν σωρείας ἐργατικῶν καὶ ἐργοδοτικῶν ὀργανώσεων, διαφόρου πολιτικῆς κατευθύνσεως.

Ἡ κυριωτέρα οἰκονομικὴ ἐπιδίωξις τῶν ἐργατικῶν ὀργανώσεων ἦτο ὁ συλλογικὸς διακανονισμὸς τῶν ὄρων ἐργασίας διὰ τῆς συνάψεως συλλογικῆς (τιμολογιακῆς) συμβάσεως (Tarifvertrag) μετὰ τοῦ ἐργοδότη ἢ ἐργοδοτῶν. Ἡ διευθύνουσα ὁμῶς ἰδέα ἦτο ἀκόμη καθαρῶς λιμπεραλιστικὴ (φιλελευθέρα).

Διὰ τῶν ἐνώσεων τῶν οἱ ἐργάται ἐπεδίωκον τὴν ἐξασφάλισιν εὐνοϊκωτέρων ὄρων κατὰ τὴν «πώλησιν» τῆς ἐργατικῆς τῶν δυνάμεως, τὸ σπουδαιότερον δὲ μέσον πρὸς ἐξασφάλισιν εὐνοϊκῶν ὄρων ἦτο ἡ δημιουργία τοιούτων συνθηκῶν, ὥστε τὸ «ἐμπόρευμα-ἐργασία» νὰ παρουσιάζεται τεχνικῶς ὡς σπάνιον, δηλαδὴ περιορισμὸς τῆς προσφορᾶς τῶν ἐργατικῶν χειρῶν διὰ τῆς ἠθελημένης καὶ σκοπίμου ἀπομακρύνσεως τῶν ἐργατῶν ἐκ τῆς ἐργασίας τῶν (ἀπεργία).

Οἱ ἐργοδοταὶ ἀφ' ἑτέρου, διὰ νὰ ἀμυνθοῦν κατὰ τῶν προβαλλομένων ὑπὸ τῶν ἐργατικῶν ὀργανώσεων ἀπαιτήσεων, συνέπηξαν ἀντιστοιχοῦς ὀργανώσεις, αἵτινες οὐχὶ σπανίως, καὶ πρὸς ἐπιβολὴν τῶν ἀξιώσεων τῶν, κατέληγον εἰς τὸ κλείσιμον τῶν ἐπιχειρήσεων (Ausspergung). Ἰδιαιτέρων ἀμυναν αἱ ἐργοδοτικαὶ ὀργανώσεις ἀντέταξαν κατὰ τῆς συλλογικῆς συμβάσεως καὶ τῆς ἀναγνωρίσεως τῶν διοικούντων τὰς ἐπαγγελματικὰς ἐργατικὰς ἐνώσεις ὡς ἀντιπροσώπων τῆς ἐργατικῆς τάξεως.

Οὕτω μέχρι τοῦ Ἑυρωπαϊκοῦ πολέμου ἡ ρύθμισις τῶν ἐργατικῶν σχέσεων ἐβασίζοντο ἀκόμη εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς ἐλευθερίας κατὰ τὴν συμφωνίαν τῶν ὄρων ἐργασίας, τηρουμένων πάντοτε τῶν περιορισμῶν, οὓς εἶχε τὸ Κράτος θεσπίσει ὅσον ἀφορᾷ τὰ ὄρια ἐργασίας, τοὺς ὑγιεινοὺς ὄρους καὶ τὴν κοινωνικὴν πρόνοιαν, μὲ τὰσιν καθορισμοῦ τῶν ἐκ τῆς ἐργασίας ἀπορρεουσῶν σχέσεων οὐχὶ ὑπὸ τῶν μεμονωμένων ἐργατῶν καὶ ἐργοδοτῶν, ἀλλὰ μέσφ τῶν ἐνώσεων αὐτῶν, χωρὶς αἱ συναπτόμεναι τυχὸν συμφωνίαι νὰ φέρουν τὴν σφραγίδα τῆς ἐπισήμου κρατικῆς ἀναγνωρίσεως. Πάντως δύναται τις νὰ εἴπῃ, ὅτι τὸ πνεῦμα τῆς συλλογικότητος καὶ ἡ ἐκ τῶν ἄνω ρύθμισις τῶν σχέσεων ἐργασίας εἶχεν ἐπιβληθῆ, τῶν ἐργατικῶν καὶ ἐργοδοτικῶν ὀργανώσεων μὴ θεωρουμένων εἰσέτι ὑπὸ τοῦ Κράτους, ὡς ὀργανισμῶν κοινωνικῆς καὶ οἰκονομικῆς αὐτοδιοικήσεως. Ἰδιαιτέρως δὲ πρέπει νὰ τονισθῇ τὸ γεγονός ὅτι αἱ ὡς ἄνω ἐνώσεις ἀπετέλεσαν τὰ μετῴσια ἐργασίας καὶ κεφαλαίου, τὰ ὁποῖα μετὰξὺ τῶν εὐρίσκοντο εἰς διαρκῆ ἀγῶνα ἀντιθέσεως.



Κατὰ τὴν διάρκειάν τοῦ Εὐρωπαϊκοῦ πολέμου διὰ τῆς ψηφίσεως τοῦ Νόμου «περὶ ἐπιβοηθητικῆς ἐργασίας», ὁ ὁποῖος ἐπέδιωκε πολιτικούς καθαρῶς σκοπούς, καὶ ὁ ὁποῖος εἶχεν ὡς ἀντικειμενικὸν σκοπὸν τὴν συνεργασίαν τῶν ἐργοδοτικῶν καὶ ἐργατικῶν ὀργανώσεων πρὸς προαγωγὴν τῆς πολιτικῆς οἰκονομίας καὶ τὴν ὑποταγὴν τούτων εἰς τὸ Κράτος, ἐδόθη νέα ἐντελῶς κατεύθυνσις εἰς τὴν σφαῖραν τοῦ Ἐργατικοῦ Δικαίου, τοσοῦτω μᾶλλον καθ' ὅσον οἱ ἐργοδοτικοὶ καὶ ἐργατικοὶ συνασπισμοὶ εὗρον ἐπίσημον ὑπὸ τοῦ Κράτους ἀναγνώρισιν. Οὕτως ἀνεγνωρίσθησαν ὑπὸ τοῦ Κράτους αἰὼς ἄνω ὀργανώσεις ὡς ἐπίσημοι ἐκπρόσωποι τῆς ἐργατικῆς καὶ ἐργοδοτικῆς τάξεως, καὶ χωρὶς αὐταὶ νὰ χάσουν, ἀπὸ νομικῆς ἀπόψεως, τὸν ἰδιωτικὸν τὼν χαρακτήρα, ἐπλησίασαν τὸ στάδιον τῆς ἐξελίξεως τῶν ὀργανισμῶν αὐτοδιοικήσεως Δημοσίου Δικαίου.

Ἡ Ἐπανάστασις τοῦ 1918, ἐκτὸς τῶν ἄλλων πολιτειακῶν καινοτομιῶν, ὑπῆρξεν ἀφορμὴ διὰ σειρᾶς ψηφισθέντων Νόμων — ὧν οἱ σπουδαιότεροι εἶναι οἱ ἀφορῶντες τὴν διαιτησίαν εἰς τὴν περίπτωσιν τῶν ἀπεργιῶν, τὸν σχηματισμὸν τῶν ἐργατοῦπαλληλικῶν Ἐπιτροπῶν, τὰς συλλογικὰς συμβάσεις, ἀλλὰ καὶ διὰ τῆς συνταγματικῆς κατοχυρώσεως τὴν ἐλευθερίαν τοῦ συνεταιρίζεσθαι — δημιουργίας νέων ἀρχῶν εἰς τὴν ρύθμισιν τῶν ἐργατικῶν σχέσεων, ἀναγνωρισθέντος πλέον ἐπισήμως τοῦ δόγματος τῆς πάλης τῶν τάξεων.

Ἡ πλήρης ἀναγνώρισις ὑπὸ τοῦ Κράτους τῶν ἐργατικῶν καὶ ἐργοδοτικῶν ὀργανώσεων ὡς ἐκπροσώπων τῆς ἐργατικῆς καὶ ἐργοδοτικῆς τάξεως, ἡ παροχὴ εἰς ταύτας τοῦ δικαίου ματος τῆς ρυθμίσεως τῶν ὄρων ἐργασίας ἐκ μέρους τῶν ἐπὶ κεφαλῆς τῶν ὀργανώσεων τούτων καὶ ἡ θέσπισις τῆς ἀρχῆς περὶ κρατικῆς ἐπεμβάσεως εἰς τὰς περιπτώσεις διαφωνίας τῶν ἐνδιαφερομένων, ἀποτελοῦν τὰ κύρια χαρακτηριστικὰ τῆς νέας μορφῆς τοῦ Ἐργατικοῦ Δικαίου. Ἐργάτης καὶ ἐργοδότης δὲν εἶναι πλέον ἐλεύθεροι νὰ καθορίσουν μεμονωμένως τοὺς ὄρους ἐργασίας, ἀλλὰ ἀμφοτέροι τελοῦν ὑπὸ τὴν αἰγίδα τῆς ὀργανώσεως, εἰς τὰ κελεύσματα τῆς ὁποίας πρέπει νὰ ὑποτάσσωνται, ἐὰν δὲν ἤθελον νὰ καταγραφοῦν εἰς τὸν μαῦρον πίνακα. Αἱ ἐργατικαὶ σχέσεις, εἴτε αὐταὶ ἀναφέρονται εἰς τὸ ἡμερομίσθιον, εἴτε εἰς τοὺς ἄλλους ὄρους ἐργασίας, ἐρυθμιζόντο κατὰ τρόπον συλλογικὸν ἐκ τῶν ἀντιπροσώπων τῶν ἐνδιαφερομένων ὀργανώσεων, δηλαδὴ ἐπὶ τῇ βάσει καθαρῶς ἀντικειμενικῶν ὄρων, χωρὶς νὰ λαμβάνωνται ὑπὸ σημείωσιν αἰ καθ' ἕκαστον συνθήκαι ἐκάστης ἐκμεταλλεύσεως.

Πέραν ὅμως τῶν γενικῶν καὶ κατὰ κλάδους ὀργανώσεων τῆς ἐργατικῆς τάξεως, εἰς τὴν συμμετοχὴν τῶν ὁποίων ἀφίνετο εἰς τὸν ἐργα-

την κάθε ἐλευθερία διὰ τοῦ Νόμου «περὶ Ἐργοστασιακῶν Συμβουλίων», καθιερώθη ἡ ὑποχρεωτικὴ τῶν ἐργατῶν συσσωμάτωσις κατὰ ἐργοστάσια, πρὸς ρύθμισιν τῶν καθ' ἑκάστον σχέσεων, ἐπὶ τῇ βάσει πάντοτε ἑνὸς ἐκ τῶν προτέρων ἐκπονηθέντος τύπου. Οὕτω τὰ μέλη τῶν Ἐργοστασιακῶν Συμβουλίων, θεωρούμενα ὡς ἐκπρόσωποι τῶν ἐργατῶν τοῦ ἐργοστασίου καὶ ἐκλεγόμενα διὰ πλειοψηφίας, ἐθεωροῦντο ὡς ἰσότιμοι πρὸς τοὺς ἀντιπροσώπους τῶν ἐκμεταλλεύσεων καὶ ὡς ἀντίπαλοι τούτων εἰς τὸν διακανονισμόν τῶν ἀναφυομένων ἐργατικῶν ζητημάτων τοῦ ἐργοστασίου. Καὶ θὰ ἠδύνατό τις νὰ ἰσχυρισθῇ ὅτι ἡ ἐμφάνισις τῶν Ἐργοστασιακῶν Συμβουλίων εἶχεν ὡς συνέπειαν τὸν περιορισμὸν τῶν δικαιωμάτων τῶν ἐργατικῶν ὀργανώσεων κατὰ τὴν ρύθμισιν τῶν ὄρων ἐργασίας, ἂν εἰς τὸν Νόμον δὲν περιλαμβάνετο διάταξις καθ' ἣν αἱ συμφωνίαι τῶν ἐργατικῶν ὀργανώσεων μετὰ τῶν ἐργοδοτικῶν τοιούτων εἶναι ἰσχυρότεραι καὶ ἐπικρατέστεραι τῶν συμβάσεων, αἵτινες κατηρτίζοντο μεταξὺ ἐργατῶν καὶ ἀντιπροσώπων τοῦ ἐργοστασίου. Ἐπὶ πλέον δὲ παρείχετο ἡ εὐχέρεια εἰς τὰς ἐργατικὰς ὀργανώσεις ὅπως παρίστανται κατὰ τὰς συνεδριάσεις τῶν Ἐργοστασιακῶν Συμβουλίων δι' ἑνὸς ἀντιπροσώπου των. Ἐπομένως ἡ ἐπίδρασις τῶν ὀργανώσεων ἐπὶ τῶν Συμβουλίων τούτων εἶναι ἀπόλυτος καὶ δύναται τις νὰ εἴπῃ ὅτι ταῦτα ἐν τῇ πράξει ἔχουν ἐξελιχθῆ εἰς ὄργανα τῶν ἐργατικῶν ὀργανώσεων.

Τὸ συλλογικὸν Δίκαιον, τοῦ ὁποίου τὰ θεμέλια ἐτέθησαν διὰ τῆς ψηφίσεως τῶν Νόμων «περὶ συλλογικῶν συμβάσεων», ἀποτελεῖ τὸ κύριον χαρακτηριστικὸν τῆς δημοκρατικῆς περιόδου, ἐμπεριέχον τὰς κάτωθι θεμελιώδεις ἀρχάς :

1.— Καθορισμὸς τῶν ὄρων ἐργασίας (προσδιορισμὸς ἡμερομισθίου κτλ.) διὰ συλλογικῆς συμβάσεως, καταρτιζομένης μεταξὺ τῶν ἀντιπροσώπων τῶν ἐργοδοτικῶν καὶ ἐργατικῶν ὀργανώσεων, ὅπερ σημαίνει διακανονισμόν τῶν ἐργατικῶν σχέσεων ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ἀρχῶν τοῦ ἀντικειμενικοῦ Δικαίου, χωρὶς νὰ λαμβάνεται ὑπ' ὄψιν τὸ προσωπικὸν στοιχεῖον, τὸ ὁποῖον συνδέει ἐργάτας καὶ ἐργοδότας ἐν τῷ καταρτισμῷ τῆς ἐργατικῆς συμβάσεως.

2.— Υἱοθέτησις ὑπὸ τοῦ Κράτους τοῦ δόγματος τῆς πάλης τῶν τάξεων καὶ ἀναγνώρισις τούτου ὡς ἀρχῆς διεπούσης τὴν κοινωνικὴν συγκρότησιν. Ἐπομένως ἐπίσημος ἀναγνώρισις τῆς ἀντιθέσεως κεφαλαίου καὶ ἐργασίας ἐν τῇ παραγωγικῇ δράσει. Ἐργάται καὶ ἐργοδοταὶ θεωροῦνται ὡς κοινωνικοὶ ἀντίπαλοι, διαχωριζόμενοι ἀπὸ διάφορα συμφέροντα καὶ ἐπιδιώκοντες καθεὶς χωριστὰ ἰδίους σκοπούς. Ἐπέμβασις τοῦ Κράτους ἐκδηλοῦται ἐφ' ὅσον μεταξὺ τῶν ὀργανώσεων δὲν ἐξευρίσκειται συμβιβασμὸς, πάντως ὁμως αὕτη λαμβάνει χώραν ἐκ τῶν ὑστέρων, δηλαδὴ μετὰ τὴν ἐκδήλωσιν τῆς ὑφισταμένης πάντοτε ἀντιθέσεως.

3.— Ἡ ἀναγνώρισις τῶν ἐργατικῶν ὀργανώσεων καὶ τῶν ἐργοδοτικῶν τοιούτων ὡς ἐπισημῶν ὀργανώσεων, εἰς τὰς ὁποίας παρέχεται

νομικῶς ἢ εὐχέρεια συμφωνίας τῶν ἰδίων ἐργασίας, ἐκδηλουμένη διὰ τῆς ὑπογραφῆς συλλογικῶν συμβάσεων, χωρὶς ἢ γνώμη τῶν ἀμέσως ἐνδιαφερομένων ἀτόμων, εἴτε ἐργάται εἶναι οὗτοι εἴτε ἐργοδότες, νὰ παίξῃ οἰονδήποτε ρόλον. Ἐπομένως μετατόπισις τοῦ διακανονισμοῦ τῶν σχέσεων ἐργασίας ἀπὸ τοῦ τόπου, ἔνθα γεννῶνται (ἐκμεταλλεύσεις) εἰς τὰ γραφεῖα τῶν ἐργοδοτικῶν καὶ ἐργατικῶν ὀργανώσεων.

4.— Τὸ σύνολον τῶν ἐργατῶν ἐκάστης ἐκμεταλλεύσεως θεωρεῖται ὡς μία προσωπικότης συλλογική, ἀντιπροσωπεύουσα ἴδια συμφέροντα καὶ οὕσα τὸ ἀντίπαλον σκέλος τοῦ ἐργοδότη. Ἐν τῷ Ἐργοστασιακῷ δὲ Συμβουλίῳ παρακάθηνται οἱ ἐργατικοὶ ἀντιπρόσωποι ὡς ἰσότιμοι τῶν ἐργοδοτῶν.

Τὸ Ἐθνικοσοσιαλιστικὸν Κράτος, ἀποβλέπον εἰς τὴν δημιουργίαν μιᾶς ἐθνικῆς λαϊκῆς κοινότητος, ἀπορρίπτει τὸ συλλογικὸν Δίκαιον, καίτοι θεωρεῖ τοῦτο ὡς βῆμα προόδου ἐν συγκρίσει πρὸς τὸ ἀτομικιστικὸν τοιοῦτον τοῦ Φιλελευθερισμοῦ, ἐκ τῶν ἐξῆς κυρίως λόγων :

α΄) Διότι αἱ ἐπισημῶς ἀναγνωρισθεῖσαι ἐργατικαὶ καὶ ἐργοδοτικαὶ ἐνώσεις, δηλαδὴ αἱ ἐνώσεις τοῦ συλλογικοῦ Δικαίου, δὲν εἶναι οἱ πρόσφοροι ὀργανισμοὶ διὰ τὴν ἀνάπτυξιν καὶ πραγματοποίησιν τῆς ἰδέας τῆς λαϊκῆς κοινότητος. Ἀπ' ἐναντίας μάλιστα ἢ κοινωνικῆ ἀντίθεσις τῶν ὀργανώσεων τούτων καὶ ἡ διαφορὰ των ὡς πρὸς τὸν σκοπὸν, δυσχεραίνουν ἢ μᾶλλον καθιστοῦν ἀδύνατον τὴν συνεργασίαν ὄλων τῶν ἐθνικῶν δυνάμεων.

β΄) Διότι ἡ ἀρχὴ τῆς ἰσονομίας μεταξὺ κεφαλαίου καὶ ἐργασίας, ἢ ὁποία κυριαρχεῖ εἰς τὸ συλλογικὸν Δίκαιον, ἔρχεται εἰς ἀντίθεσιν μὲ τὰ Führerprinzip τοῦ Ἐθνικοσοσιαλισμοῦ. Ὅλοι οἱ ἐργαζόμενοι ἀξίζουν φυσικὰ τῆς αὐτῆς προσοχῆς καὶ ὑποστηρίξεως ἐκ μέρους τῆς Πολιτείας, πλὴν ὅμως κάθε ἐργασία ἀπαιτεῖ ἓνα ἀρχηγόν, ὅστις νὰ τὴν κατευθύνῃ καὶ ὁ ὁποῖος νὰ φέρῃ ἀκεραίαν τὴν εὐθύνην. Εἰς τὸ κολλεκτιβιστικὸν Δίκαιον τὸ συναίσθημα τῆς εὐθύνης εἶναι σκιῶδες ἢ μᾶλλον δὲν ὑπάρχει, διότι αἱ ἀποφάσεις δὲν λαμβάνονται ὑπὸ τοῦ καθ' ἕκαστον ἐπὶ κεφαλῆς τῶν ἐκμεταλλεύσεων, ἀλλ' ὑπὸ τῶν ἐνώσεων, τῶν ὁποίων ἢ εὐθύνη εἶναι ἀκαθόριστος.

γ΄) Διότι ἡ ἐκμετάλλευσις, κατὰ τὴν ἐθνικοσοσιαλιστικὴν ἄποψιν, εἶναι εἰς ἐνιαῖος ὀργανισμός, τοῦ ὁποίου ὁ ἀρχηγὸς πρέπει νὰ ἀποφασίζῃ ἐπὶ παντός θέματος, ἀναγομένου εἰς τὰς ἐσωτερικὰς σχέσεις, αἵτινες δημιουργοῦνται, χωρὶς οὗτος νὰ ἐπηρεάζεται καὶ νὰ ἐμποδίζεται ἀπὸ ἐξω-ἐκμεταλλευσιακὰς ἀνευθύνους ὀργανώσεις.

δ΄) Διότι ὁ τύπος τῆς οἰκονομικῆς καὶ κοινωνικῆς αὐτοδιοικήσεως, τὸν ὁποῖον καθιέρωσε καὶ διεμόρφωσεν ὁ κολλεκτιβισμὸς — ἐπέμβασις τοῦ Κράτους ὡς διαιτητοῦ, ὡς ἀμερολήπτου κριτοῦ μεταξὺ δύο ἀντιτιθεμένων μερίδων — ἔρχεται εἰς ριζικὴν ἀντίθεσιν πρὸς τὴν ἔννοιαν τοῦ Ἐθνικοσοσιαλιστικοῦ Κράτους, ἐνὸς κυριάρχου-καθοδηγητοῦ Κράτους, τὸ ὁποῖον, ἀντὶ νὰ κατευθύνεται ἀπὸ τὰς κοινωνικὰς τάξεις, κατευθύνει ταύτας εἰς τὸ πλαίσιον ἐνὸς προδιαγεγραμμένου προγράμματος.

Ὁ Νόμος «περὶ ρυθμίσεως τῆς ἐθνικῆς ἐργασίας», ὡς καὶ ἐν

ἀρχῆ ἀνεφέρομεν, μετέβαλεν ἄρδην τὸ περιεχόμενον τοῦ Ἑργατικοῦ Δικαίου, λόγῳ τῶν νέων ἀντιλήψεων τοῦ Ἐθνικοσοσιαλισμοῦ ἐπὶ τῆς κοινωνικο-οικονομικῆς συγκροτήσεως καὶ τοῦ ρόλου τῆς ἐργασίας τῶν ἀτόμων εἰς τὴν κοινωνίαν. Ὁ Νόμος οὗτος ἀποβλέπει πρὸ παντὸς εἰς τὸν ὀριστικὸν παραμερισμὸν καὶ εἰς τὸν καταδαμασμὸν τῆς πάλης τῶν τάξεων τοῦ παρελθόντος καὶ εἰς τὴν δημιουργίαν τῶν προϋποθέσεων ἐκείνων, αἵτινες εἶναι ἀπαραίτητοι διὰ τὴν ἀνάπτυξιν τῆς κοινωνικῆς συνεργασίας τῶν διαφόρων τάξεων πρὸς προαγωγὴν οὐχὶ τοῦ ἰδίου των συμφέροντος, ἀλλὰ τοῦ συμφέροντος τοῦ Λαοῦ καὶ τοῦ Κράτους. Διὰ τοῦτο ἡ κατάργησις τῶν ταξικῶν ἐργατικῶν ὀργανώσεων καὶ ἡ σύμπηξις ἑνὸς ἐνιαίου Μετώπου Ἑργασίας (Arbeitsfront), τὸ ὁποῖον περιλαμβάνει ὅλους τοὺς δημιουργοῦντας, εἶναι τὸ πρῶτον βῆμα πρὸς πραγματοποιήσιν τῶν ἰδεῶδων τοῦ Ἐθνικοσοσιαλισμοῦ.

Τὸ κεντρικὸν σημεῖον εἰς τὸ ἔθνικοσοσιαλιστικὸν Ἑργατικὸν Δίκαιον ἀποτελεῖ ἡ ἐκμετάλλευσις, ἡ ὁποία, σύμφωνα μὲ τὴν βιολογικὴν σκέψιν τοῦ Ἐθνικοσοσιαλισμοῦ, θεωρεῖται εἰς κοινωνικὸς ὀργανισμός, ἀποτελῶν ἕν ὀργανικὸν τμῆμα τῆς λαϊκῆς κοινότητος. Οἱ εἰς τὴν ἐκμετάλλευσιν ἐργαζόμενοι (ἐργοδῶται, ἐργάται, ὑπάλληλοι) σχηματίζουν διὰ τῆς συνεργασίας των τὴν κοινότητα τῆς ἐκμεταλλεύσεως, ἡ ὁποία διὰ μὲν τὸν ἐργοδότην δημιουργεῖ τὴν ὑποχρέωσιν τῆς προνοίας ὑπὲρ τῶν ἐναυτῶν ἐργαζομένων, τούτων δὲ ἀπαιτεῖ τὴν πιστὴν πρὸς τὸν ἀρχηγὸν τῆς ἐκμεταλλεύσεως ἀφοσίωσιν.

Οὕτως ἀναγνωρίζεται ὑπ' αὐτοῦ τούτου τοῦ Νόμου ὅτι αἱ ἐργατικαὶ σχέσεις δὲν πηγάζουν ἐκ τῆς ἀνταλλαγῆς τῆς ἐργασίας ἔναντι ἀντιμισθίας, ἀλλ' ὅτι εἶναι σχέσεις προσωπικαί, σχέσεις ἐμπιστοσύνης ἐργάτου πρὸς ἐργοδότην καὶ τάνάπαλιν.

Ἡ κοινότης τῆς ἐκμεταλλεύσεως εἶναι μία αὐτόνομος ἔνωσις, διοικουμένη ἀπὸ τὴν ἀρχὴν τῆς κοινωνικῆς τιμῆς, τῆς ὁποίας ἡ προσβολὴ συνεπάγεται βαρυτάτας ποινάς, ἀνεξαρτήτως τῆς θέσεως καὶ τοῦ λειτουργήματος, τὸ ὁποῖον ἐξασκεῖ ὁ δρᾶστης. Τὰ εἰς τὴν κοινότητα ταύτην ἐργαζόμενα μέλη ἀποβλέπουν εἰς τὴν ἐξυπηρέτησιν τῶν σκοπῶν τῆς ἐκμεταλλεύσεως, ἡ ὁποία πάλιν εὐρίσκειται εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ Λαοῦ καὶ τοῦ Κράτους.

Εἰς τὴν ἐκμετάλλευσιν, ὅπως καὶ εἰς κάθε ἕν δράσει εὐρισκόμενον ὀργανισμόν, κυριαρχεῖ ἡ ἀρχὴ τοῦ ἀρχηγοῦ. Ὁ ἐργοδότης εἶναι κατὰ κανόνα ὁ ἀρχηγὸς τοῦ ἐργοστασίου, οἱ δὲ ὑπάλληλοι καὶ ἐργάται ἀποτελοῦν τὴν ἀκολουθίαν του. Ὁ ἐργοδότης, ὡς ἀρχηγός, ἀποφασίζει ἐπὶ ὅλων τῶν ὑποθέσεων τῆς ἐκμεταλλεύσεως, καθιστάμενος πάντοτε ὑπεύθυνος διὰ τὴν εὐμάρειαν καὶ τὸ καλὸν τῆς ἀκολουθίας του. Ὡς ἀρχηγός δὲν εὐθύνεται μόνον πρὸς τὰ κάτω, δηλαδὴ ἔναντι τῆς ἀκολουθίας του, ἀλλὰ καὶ πρὸς τὰ ἄνω, δηλαδὴ πρὸς τὸν Λαόν, πρὸς τὸ Κράτος καὶ τὸν Ἀρχηγὸν αὐτοῦ.

Αἱ ὡς ἄνω ἐκτεθεῖσαι ἀρχαὶ ἀποτελοῦν τὰ σπουδαιότερα σημεῖα τοῦ ἔθνικοσοσιαλιστικοῦ Νόμου «περὶ ἐθνικῆς ἐργασίας», περὶ τοῦ ὁποίου διεξοδικῶς θὰ ἀσχοληθῶμεν εἰς τὰ ἐπόμενα κεφάλαια.

Αἱ διαφοραὶ τοῦ ἐθνικοσοσιαλιστικοῦ Ἐργατικοῦ Δικαίου πρὸς τὸ Συλλογικὸν τῆς Σοσιαλδημοκρατίας καὶ πρὸς τὸ Ἀτομιστικὸν τοῦ Φιλελευθερισμοῦ εἶναι τόσον ἐμφανεῖς, ὥστε εἶναι ἄσκοπος ἢ διεξοδικὴ τούτων συγκριτικὴ ἀνάλυσις. Ἐκεῖνο ὁμῶς τὸ ὁποῖον ἰδιαίτερος πρέπει νὰ τονίσωμεν, ἵνα καταστῇ ἔτι περισσότερο ζωνρὰ ἢ ἀντίθεσις τῶν ἀρχῶν τοῦ Ἐργατικοῦ Δικαίου εἰς τὰς τρεῖς περιπτώσεις τῆς ἐξελίξεώς του — ἀτομιστικὸν Δίκαιον, συλλογικόν, ἐθνικοσοσιαλιστικόν — εἶναι αἱ κεντρικαὶ γραμμαὶ, αἵτινες διέπουν τὴν ρύθμισιν τῶν ἐκ τῆς ἐργασίας ἀπορρεουσῶν σχέσεων εἰς τὰ καθεστῶτα τοῦ Φιλελευθερισμοῦ, τῆς Σοσιαλδημοκρατίας καὶ τοῦ Ἐθνικοσοσιαλισμοῦ :

Α΄) Εἰς τὸ καθεστῶς τῆς Φιλελευθέρως Οἰκονομίας, ἡ ἐργασία θεωρεῖται ὡς οἰκονομικὸν ἀγαθὸν καὶ ὡς τοιοῦτον ὑπόκειται εἰς τὸν νόμον τῆς προσφορᾶς καὶ τῆς ζητήσεως, μὴ ἐπιτρεπομένης τῆς παρεμβάσεως τοῦ Κράτους εἰς τὸν καθορισμὸν τῶν ὄρων ἐργασίας.

Χαρακτηριστικὸν τῆς περιόδου ταύτης εἶναι τὸ γεγονὸς τῆς παραχωρήσεως ἀπολύτου ἐλευθερίας εἰς ἀμφοτέρους τοὺς συμβαλλομένους κατὰ τὴν συμφωνίαν τῶν ὄρων τῆς ἐργατικῆς συμβάσεως καὶ ἡ ἐπίλυσις τῶν ἐξ αὐτῆς ἀνακυπτουσῶν διαφορῶν ἐπὶ τῇ βάσει τῶν ἀρχῶν τοῦ ἀστικοῦ Δικαίου. Αἱ ἐργατικαὶ σχέσεις θεωροῦνται σχέσεις ἐνοχικαί, τῶν συμβαλλομένων ὑποχρεουμένων εἰς παροχὴν ἔναντι ἀντιπαροχῆς.

Β΄) Χαρακτηριστικὸν τῆς Σοσιαλδημοκρατικῆς περιόδου εἶναι τὸ γεγονὸς τῆς ἀναγνωρίσεως ὑπὸ τοῦ Κράτους τῶν ἐπαγγελματικῶν ἐργατικῶν καὶ ἐργοδοτικῶν ὀργανώσεων ὡς ἀρμοσίων ὀργάνων κατὰ τὸν διακανονισμὸν τῶν ἐργατικῶν σχέσεων καὶ τὴν σύναψιν τῶν συμβάσεων ἐργασίας. Ἦτοι περιορισμοὶ τῆς ἀτομικῆς ἐλευθερίας τῶν ἐργατῶν καὶ ἐργοδοτῶν εἰς τὴν κατάρτισιν τῶν ὄρων ἐργασίας, καὶ ρύθμισις τούτων ὑπὸ τῶν ἀντιπροσώπων τῶν οἰκείων ὀργανώσεων. Ἡ ἐπέμβασις τοῦ Κράτους ἐκδηλοῦται μόνον εἰς περίπτωσιν διαφωνίας τῶν συμβαλλομένων μερῶν, ἅτινα ἀναγνωρίζονται ἐπισήμως ὡς κοινωνικοὶ ἀντίπαλοι.

Γ΄) Εἰς τὸν Ἐθνικοσοσιαλισμὸν, αἱ ἐργατικαὶ σχέσεις τοποθετοῦνται ἐπὶ καθαρῶς ἠθικοῦ ἐπιπέδου καὶ δὲν θεωροῦνται ὡς σχέσεις παροχῆς καὶ ἀντιπαροχῆς. Ἡ ἐργασία, ὡς πηγὴ πάσης δημιουργίας, ἐπισύρει ἀμέριστον τὴν προσοχὴν τῆς Πολιτείας, ἀφοῦ ἄλλως τε χαρακτηρίζεται ὡς ὑπηρεσία πρὸς τὸν Λαὸν καὶ τὸ Κράτος. Αἱ δημιουργούμεναι μεταξὺ ἐργατῶν καὶ ἐργοδοτῶν σχέσεις εἶναι σχέσεις προσωπικαί, σχέσεις ἐμπιστοσύνης, καὶ ὡς ἐκ τούτου πᾶσα διαφορὰ, ἣτις ἀναφέεται, εὐρίσκει τὴν ἐξομάλυνσίν της εἰς τὴν πηγὴν τῆς δημιουργίας της, δηλαδὴ εἰς τὴν ἐκμετάλλευσιν, καὶ οὐχὶ ἀπὸ ἀνευθύνους παράγοντας, εἰς τὰ πλαίσια πάντοτε τῆς ἐθνικοσοσιαλιστικῆς κοσμοθεωρίας.

Ἡ ἐπέμβασις τῆς Πολιτείας διὰ τὴν ρύθμισιν τῶν ἐργατικῶν σχέσεων εἶναι ἔντονος καὶ ἐκ τῶν προτέρων, καὶ αὐτὴ αὕτη ἡ Πολιτεία χάρσσει τὴν γραμμὴν, ἣν δέον νὰ ἀκολουθήσουν ἐργάται καὶ ἐργοδοταί.